

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Constant Permekelaan (Jabbeke, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2019L228
December 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Floortje Heirman

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2019

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksopdracht.....	9
1.2.1	Doelstelling.....	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	10
1.3	Werkwijze en strategie	11
1.3.1	Methode	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie.....	11
1.3.4	Archeologische indicatoren	11
1.3.5	Verstoringshistoriek.....	12
1.3.6	Introductie tot het projectgebied.....	13
1.3.6.1	Ruimtelijke situering.....	13
1.3.6.2	Geplande werken.....	14
1.4	Assessmentrapport.....	18
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	18
1.4.1.1	Landschappelijke situering	19
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	24
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie	25
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	26
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis.....	27
1.4.2.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden	27
1.4.2.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	33
1.4.2.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	37
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen.....	43
1.5	Synthese	47
2	Bibliografie.....	49

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 8	
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	13
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	14
Figuur 5: Zicht op de oostelijke zijde: groenzone en bebouwing (Bron Google Streetview 2019).	15
Figuur 6: Bestaande toestand (Bron: opdrachtgever).	16
Figuur 7: Ontworpen toestand (Bron: opdrachtgever).	17
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	20
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	21
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	21
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen met aanduiding van de profiellijnen (Bron: Geopunt).	22
Figuur 12: Hoogteverloop, W-O & N-Z (Bron: Geopunt).	23
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	24
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	25
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).	26
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI binnen een straal van 2 km van het projectgebied (Bron: Geopunt).	27
Figuur 18: Reconstructie van het landschap tijdens het Neolithicum. Lichtbruin: dekzand ; geel: dekzandrug ; blauw: zee ; lichtblauw: getijdengeulen ; beige: strandwallen en duinen ; groen: schorre ; bruin: veenmoeras. (Bron: Hillewaert B; e.a. 2011, p. 26).	33
Figuur 19: Reconstructie van het landschap tijdens de ijzertijd. Lichtbruin: dekzand ; geel: dekzandrug ; blauw: zee ; lichtblauw: getijdengeulen ; beige: strandwallen en duinen ; groen: schorre ; bruin: veenmoeras. (Bron: Hillewaert B; e.a. 2011, p. 40).	35
Figuur 20: Reconstructie van het landschap tijdens de ijzertijd. Lichtbruin: dekzand ; geel: dekzandrug ; blauw: zee ; lichtblauw: getijdengeulen ; beige: strandwallen en duinen ; groen: schorre ; bruin: veenmoeras. (Bron: Hillewaert B; e.a. 2011, p. 40).	36

Figuur 21: Projectgebied bij benadering weergegeven op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597 (Bron: Kaartenhuis Brugge).	38
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	39
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	39
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	40
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	40
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart Vandermaelen, 1846-1854 (Bron: Geopunt).	41
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart Vandermaelen, 1846-1854 (Bron: Geopunt).	41
Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).	42
Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van 1911 (Bron: Geopunt).	42
Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).	43
Figuur 31: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).	44
Figuur 32: Projectgebied weergegeven op de ortofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).	44
Figuur 33: Projectgebied weergegeven op de ortofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).	45
Figuur 34: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt).	45
Figuur 35: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).	46

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....	7
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....	18

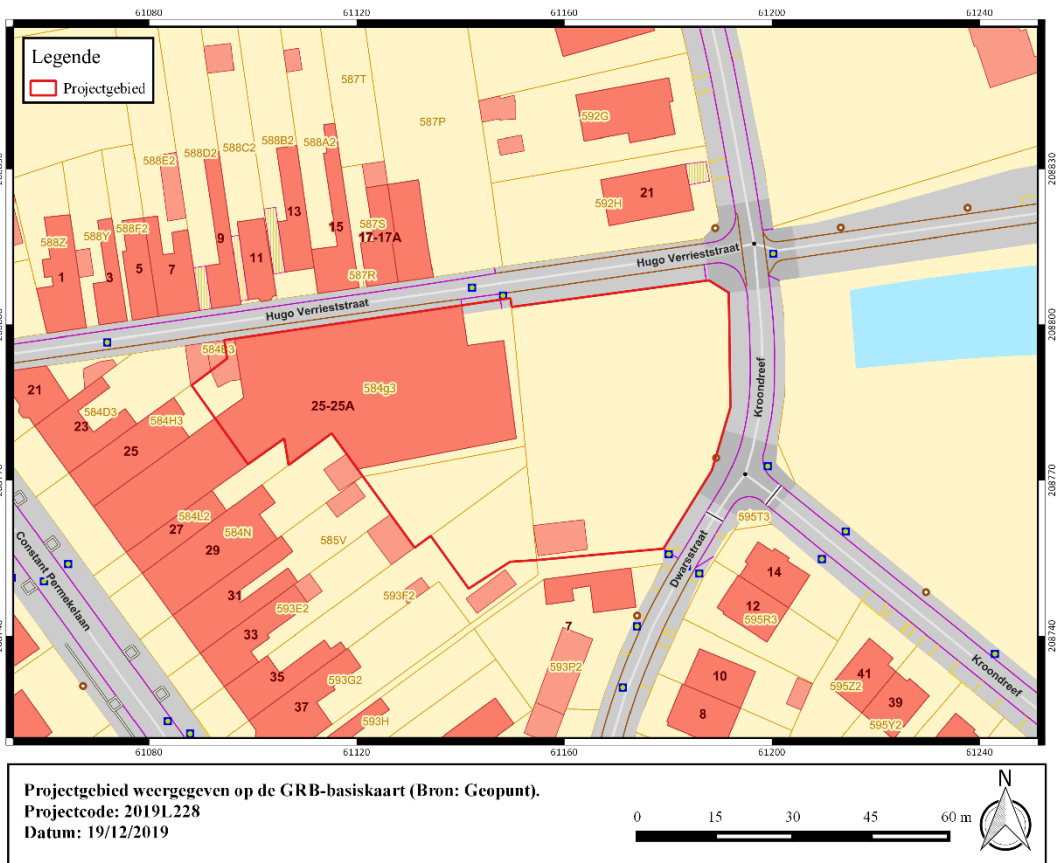
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

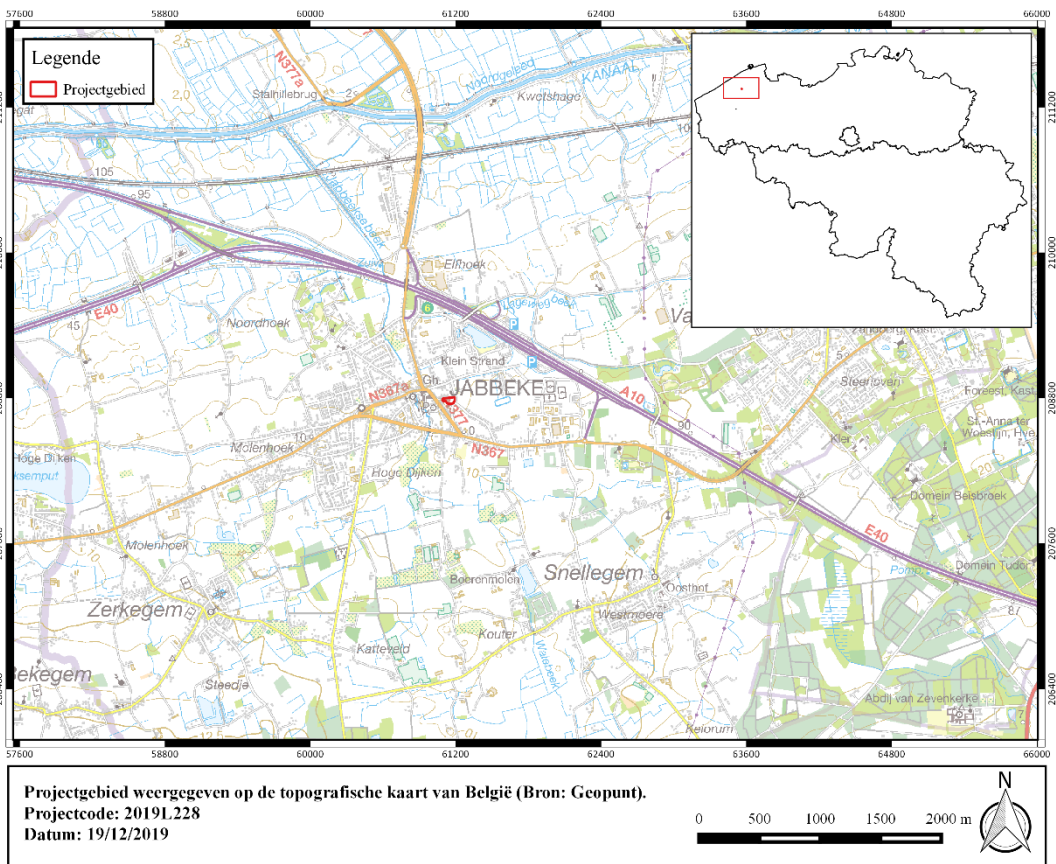
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Jabbeke
	Deelgemeente	/
	Postcode	8490
	Adres	Permekelaan / Kroondreef / Hugo Verriestraat
	Toponiem	Constant Permekelaan
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 61088$ $Y_{\min} = 208749$ $X_{\max} = 61192$ $Y_{\max} = 208808$
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Jabbeke, Afdeling 1, Sectie B, nr's 592l, 584g3 (partim), 584h3 (partim), 585v (partim), 593f2 (partim) Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Clara Thys (archeoloog) Floortje Heirman (archeoloog) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebieden en woonuitbreidingsgebieden. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 3940 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk voorafgaand aan het aanvragen van de omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden. Momenteel is bebouwing aanwezig binnen de contouren van het plangebied. Deze bebouwing dient gesloopt te worden.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Constant Permekelaan Jabbeke werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen zoals:

- Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597
- Ferrariskaart, 1771-1777
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp, 1842-1879
- Topografische kaart Vandermaelen, 1846-1854

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het onderzoeksterrein is gelegen in Jabbeke, in de provincie West-Vlaanderen. Jabbeke is omgeven door Brugge ten oosten, Zuienkerke en De Haan ten noorden, Oudenburg ten westen en Ichtegem en Zedelgem ten zuiden.

Het onderzoeksgebied is omsloten door de Constant Permekelaan, de Hugo Verriestraat en de Dwarsstraat, op zo'n 300 m ten zuidoosten van de huidige dorpskern (kerk) van Jabbeke. Het plangebied beslaat een oppervlakte van ca. 3940 m² en omvat percelen 592l, 584g3 (partim), 584h3 (partim), 585v van afdeling 1, sectie B. De noordelijke en oostelijke grens sluit aan bij respectievelijk de Hugo Verriestraat en de Dwarsstraat; de zuidelijke grens doorkruist perceel 593f2; en de westelijke grens doorkruist percelen 593f2, 585v, 584g3 en 584h3. Op zo'n 200 m ten westen stroomt de Jabbeekse Beek, op ca. 140 m ten noorden de Fonyeinbeek.

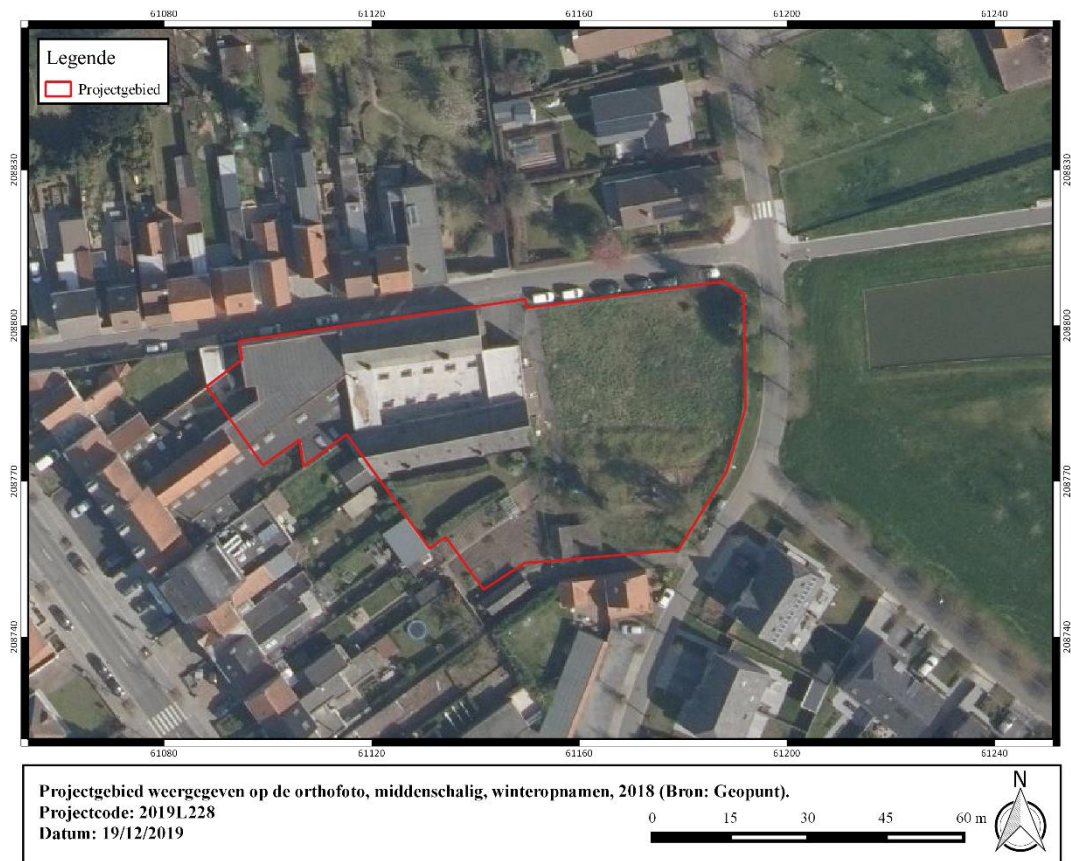
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 3940 m².

Op heden is ca. 1370 m² bebouwd en ongeveer 165 m² verhard. Het overige gedeelte is ingenomen als groenzone. De aanwezige bebouwing betreft bedrijfsloodsen die op heden niet onderkelderd zijn.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

Figuur 5: Zicht op de oostelijke zijde: groenzone en bebouwing (Bron Google Streetview 2019).

Gemeente JABBEKE

Afdeling JABBEKE

PLAN BESTAANDE TOESTAND

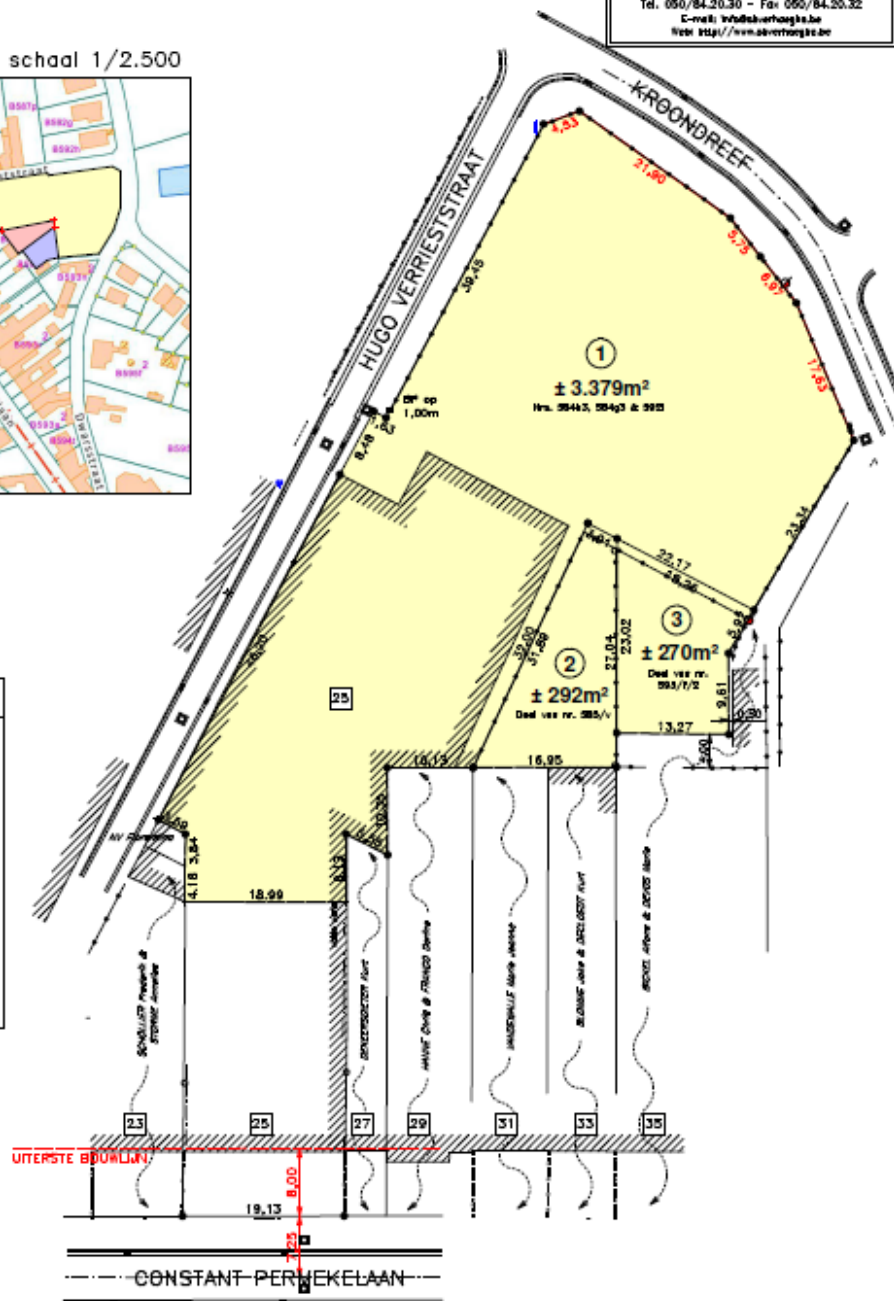
1ste AFDELING – SECTIE B

DOSSIER: 181/17 (BDL/TL)

KADASTRAAL PLAN schaal 1/2.500

LEGENDE	
BP	Bestaande grenspaal
VP	Verlichtingspaal
IP	Inspectieput riolering
BP	Brandkraan
S	Sikker
A	Afvalput
G	Gebouwen
Y	Bestaande toestand

SCHAAL: 1/500

Opgemaakt te ZEDELGEW (Loppem)
op 21 februari 2018
Aangepast op 13 november 2019

Timo LOOTENS, zaakvoerder
Landmeter-Expert, bevestigd voor de
Rechtsbank van Eerste Aanleg van Brugge
Inscriptienummer tabelau: L4N07 1331

STUDIOBUREAU
VERHAEGHE & PARTNERS

Autobaan 5 bus 0102
8210 ZEDELGEW (Loppem)
Tel. 050/84.20.30 - Fax 050/84.20.32
E-mail: info@studioverhaeghe.be
Web: http://www.studioverhaeghe.be

Figuur 6: Bestaande toestand (Bron: opdrachtgever).

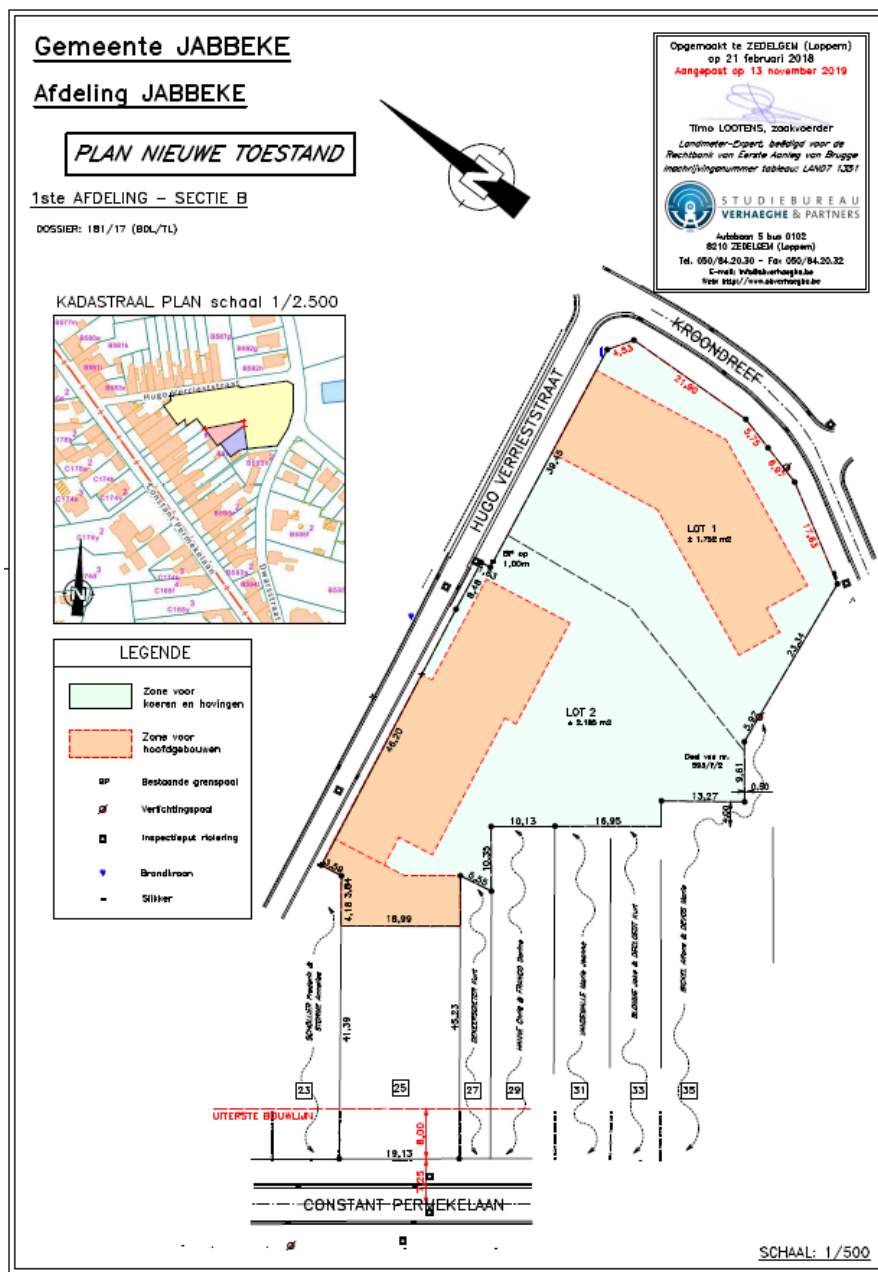

1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever plant de verkaveling van het terrein in twee loten met bijhorende nutsvoorzieningen.

Lot 1 heeft een oppervlakte van ca. 1752 m², lot 2 van ca. 2185 m². Binnen elk lot is er een zone voor hoofdgebouwen en een zone voor koeren en hovingen voorzien.

Het lijkt geen twijfel dat alle geplande werken binnen het kader van deze ontwikkeling, het met de bouwwerken gepaard gaande werfverkeer en de eventueel toekomstige ingrepen in de individuele kavels het potentieel aanwezig bodemarchief over het volledige terrein bedreigen. Er wordt bijgevolg uitgegaan van een integrale verstoring van het terrein.

Figuur 7: Ontworpen toestand (Bron: opdrachtgever).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Landschappelijke situering	Zandleem- en leemstreek
Tertiair	Lid van Merelbeke (Formatie van Gentbrugge)
Quartair	Type 3: fluviatiele afzettingen / eolische afzetting / hellingsafzettingen
Bodemtypes	OB, ZcG
Potentiële bodemerosie	Geen informatie
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	7 – 7,7 m TAW
Hydrografie	Bekken van de Brugse Polders (deelbekken: Oudlandpolder)

1.4.1.1 Landschappelijke situering

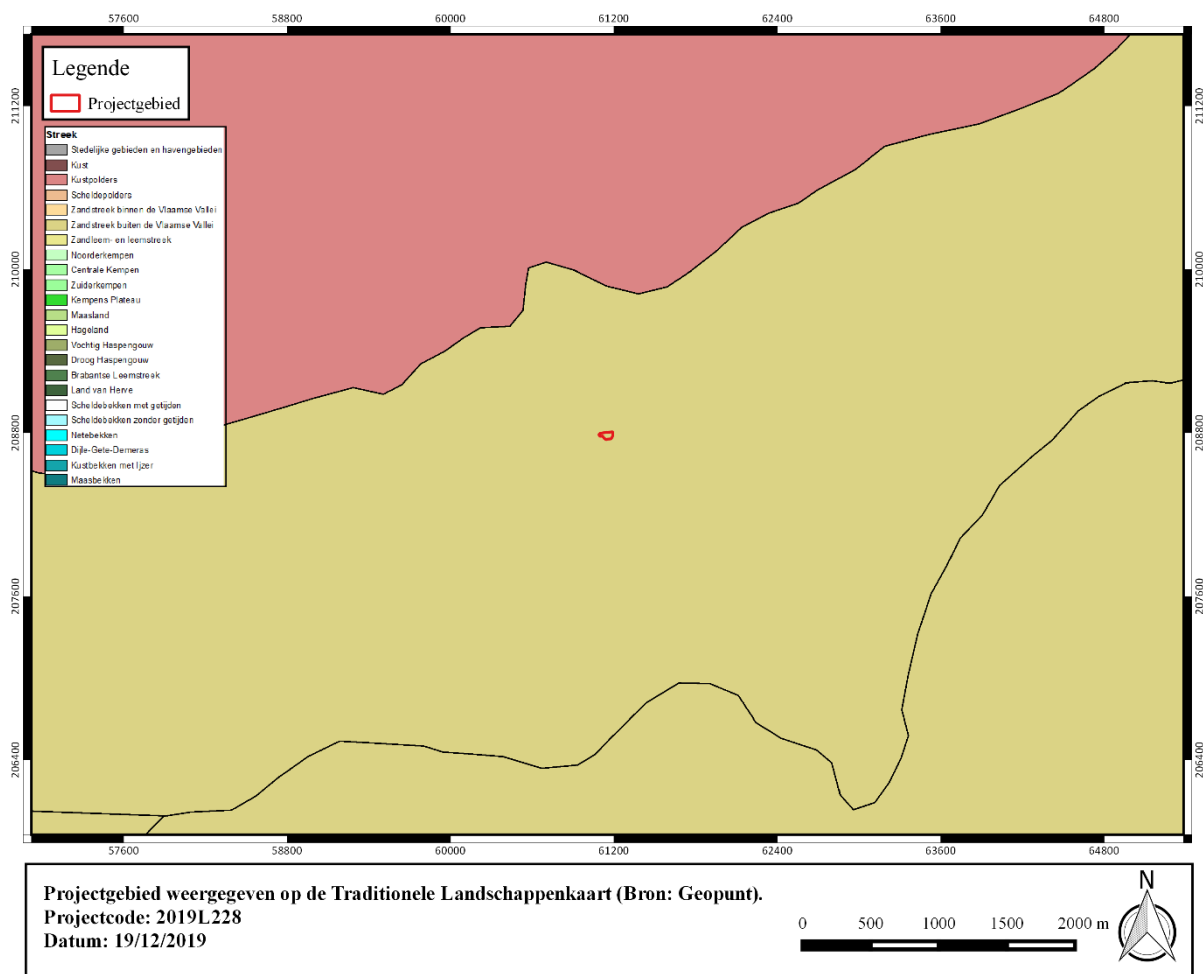
Landschappelijk is het plangebied gelegen in de zandleem- en leemstreek.

Het Quartair wordt gekenmerkt door ijstijdperiodes met grote koude en toename van het landijs, afgewisseld met warmere interglacialen. Een laatste koude periode vindt plaats tussen ongeveer 116.000 en 11.600 jaar geleden. Door de vorming van ijs lag de zeespiegel toen 120 meter lager dan nu. In de regio van het plangebied ontstond op die manier een boomloos open landschap met beperkte vegetatie. Gedurende het laatglaciaal worden de gebieden weer aantrekkelijker en tussen ca. 14.000 en 10.000 jaar geleden doen zich een tweetal klimaatsverbeteringen voor waarbij de temperaturen oplopen tot 18°C in de zomer. Regelmatig keert de koude echter terug. Gedurende deze koudere periode (Dryas) wordt een duinlandschap gevormd onder invloed van aanhoudende noordwestenwinden. Op deze manier komt de onvangrijke dekzandrug Gistel-Maldegem-Stekene tot ontwikkeling. Deze dekzandruggen blokkeren de afwatering vanuit het binnenland waardoor zich in de komvormige depressies stilstaande meren vormen.

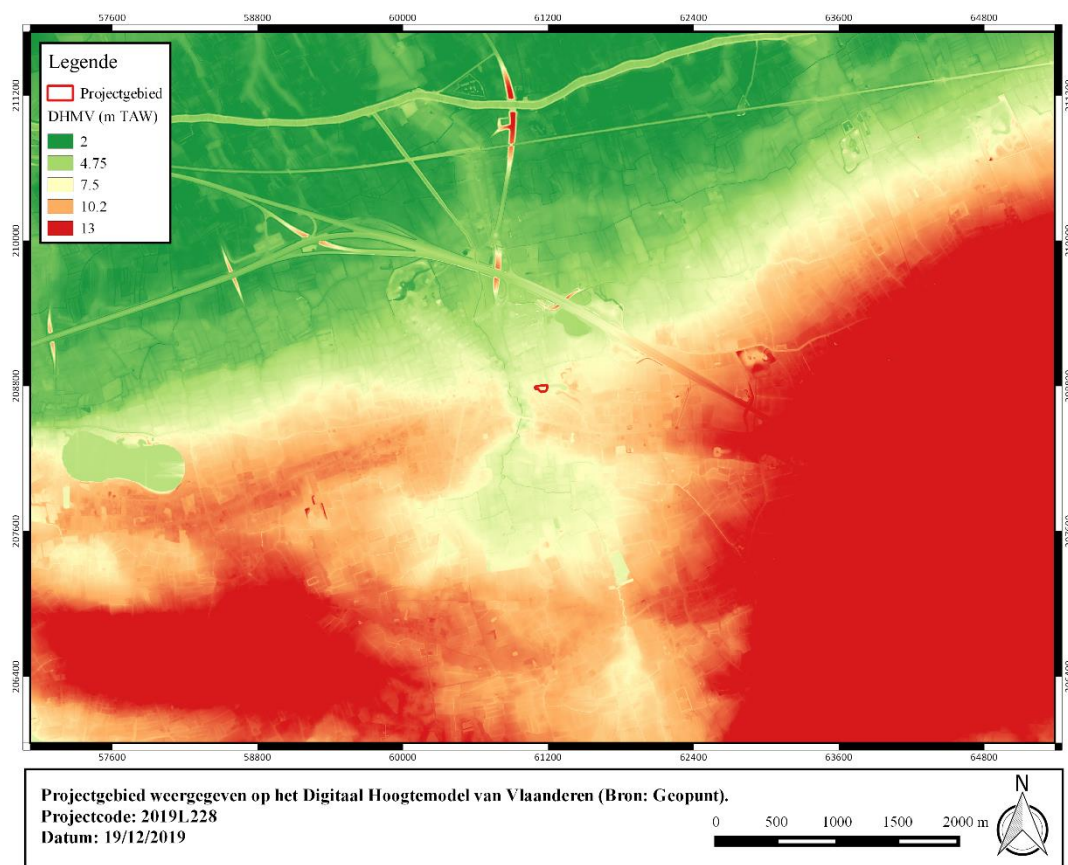
Het plangebied is gelegen op de noordelijke helling van de dekzandrug Gistel-Maldegem-Stekene, op een hoogte die schommelt tussen de 7.0 - 7.7 m TAW. Het terrein helt af in oostelijke richting. Ten noorden van het plangebied loopt de dekzandrug uit in de kustpolders die gelegen zijn op een hoogte van ca. 3 – 4 m TAW. De afwatering rondom het plangebied gebeurt in essentie vanaf de dekzandrug richting de kustpolders. Ca. 200 meter ten westen situeert zich het noord-zuid georiënteerd verloop van de Jabbeekse Beek met haar beekvallei. Het is aan de rand van deze beek dat de huidige dorpskern tot ontwikkeling kwam.

Hydrografisch is het plangebied gelegen in het Bekken van de Brugse polders, deelbekken Oudlandpolder.

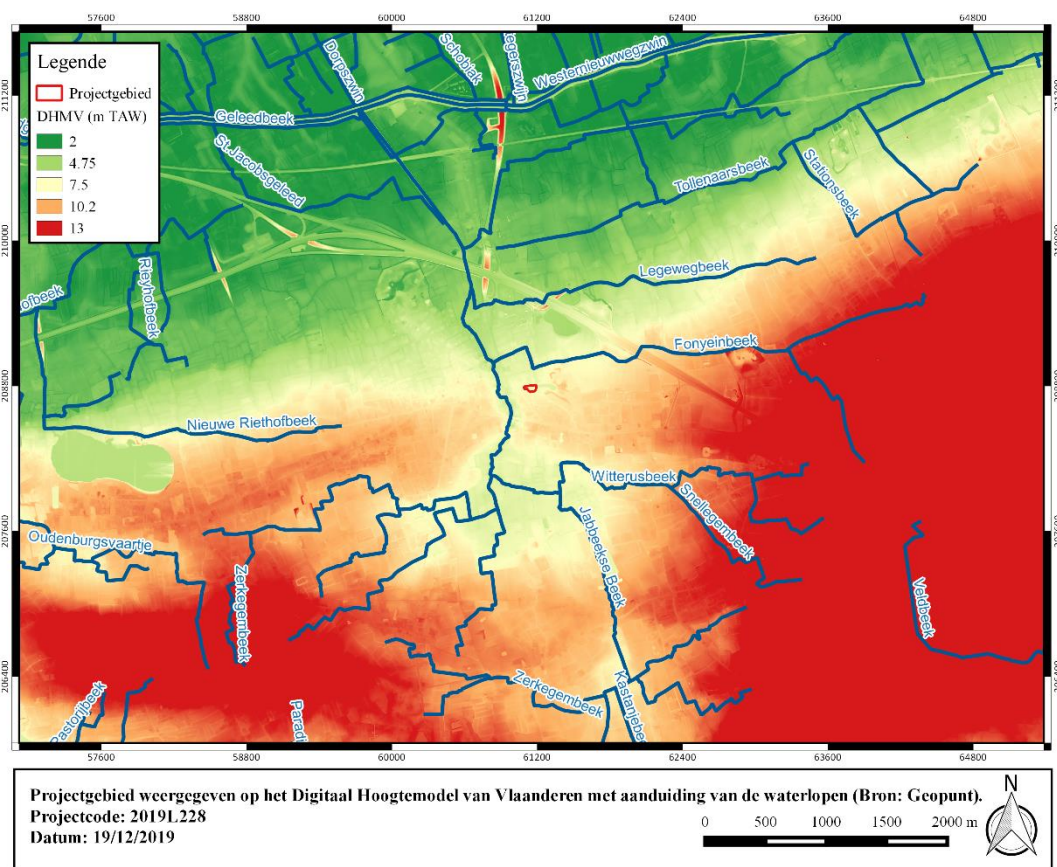

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

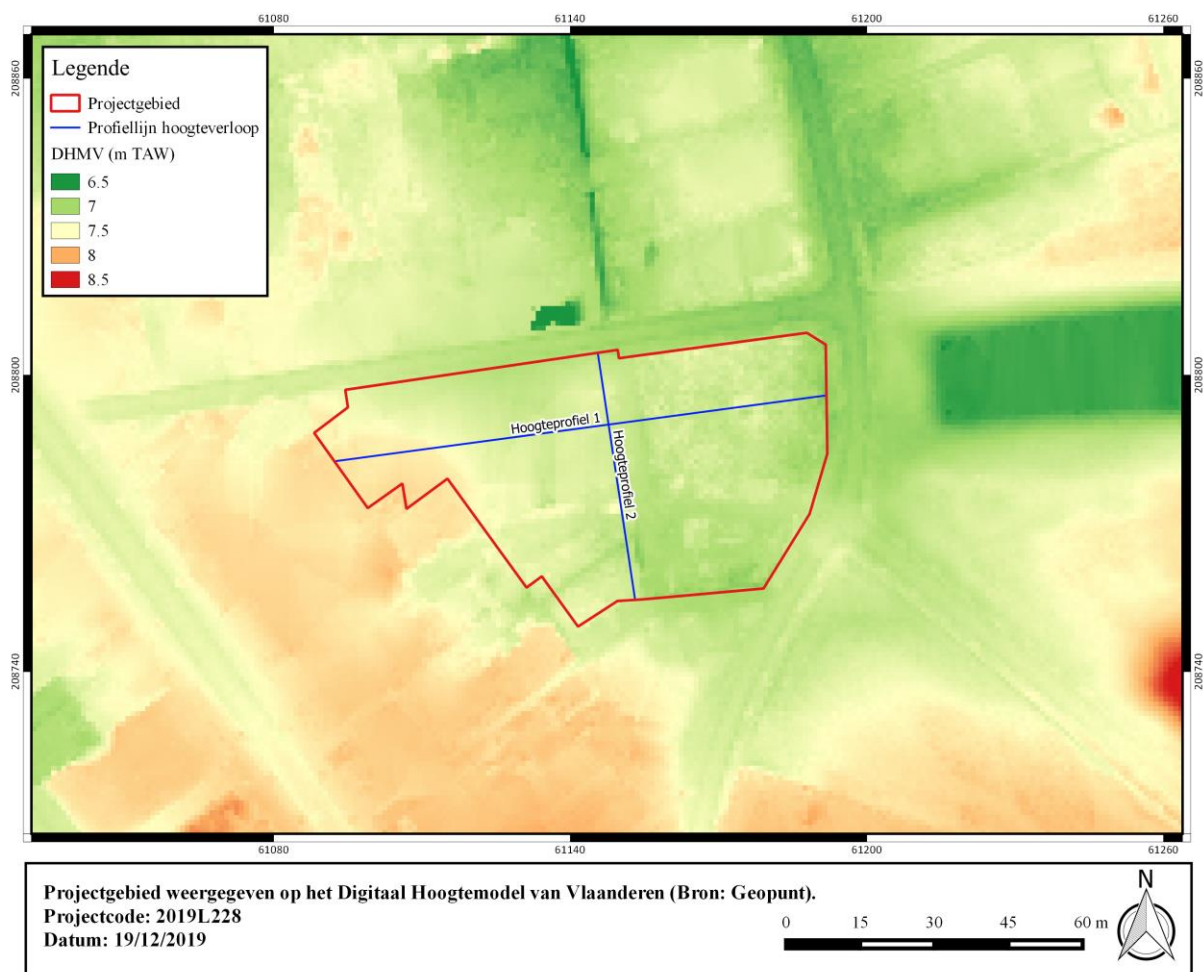

Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

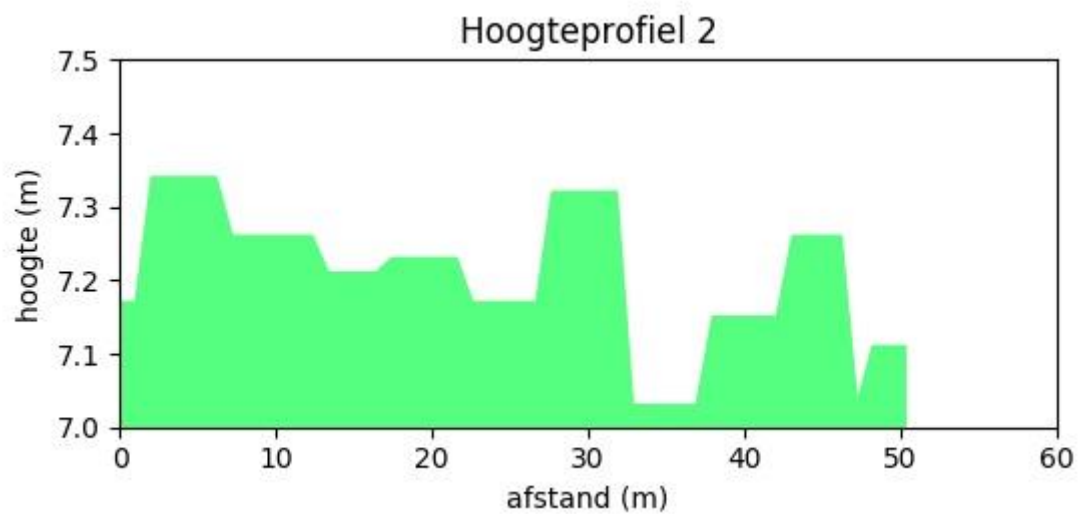
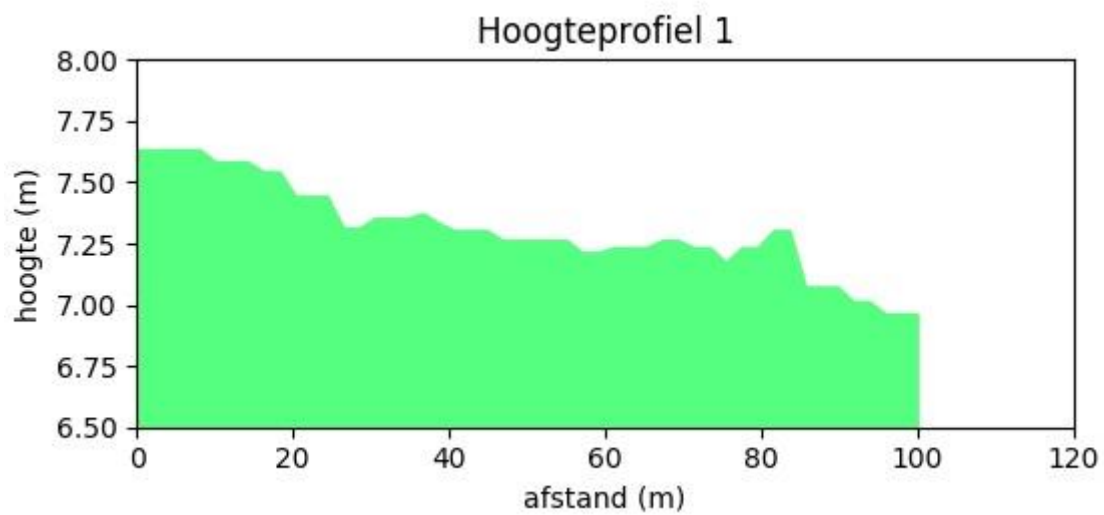

Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen met aanduiding van de profiellijnen (Bron: Geopunt).

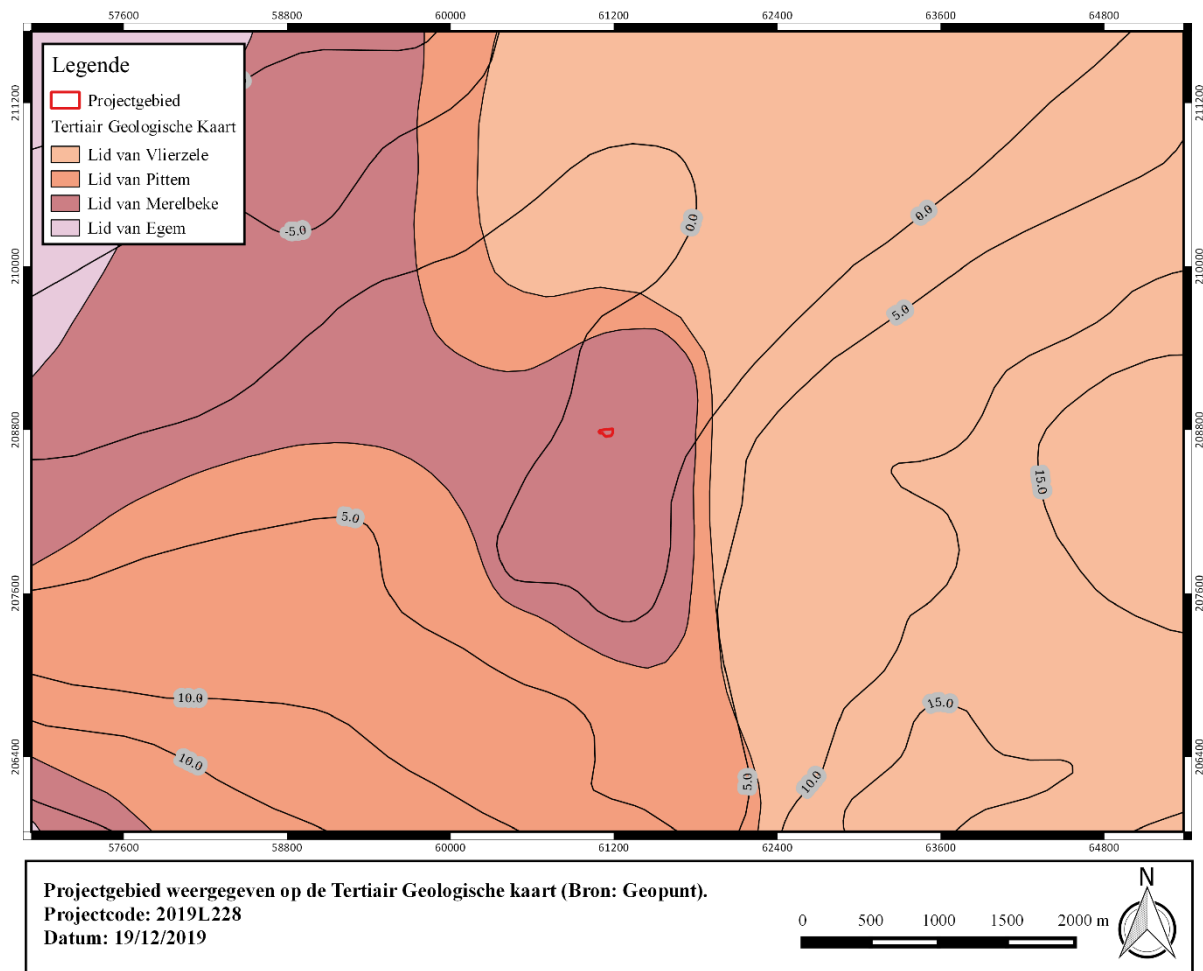
Figuur 12: Hoogteverloop, W-O & N-Z (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied bevindt zich in de Formatie van Gentbrugge. De Formatie van Gentbrugge bestaat uit een afwisseling van kleiïge siltige en zandige mariene sedimenten met enkele macrofossielen. Het is onderverdeeld in drie leden; van oud naar jong: het Lid van Merelbeke, het Lid van Pittem en het Lid van Vlierzele.

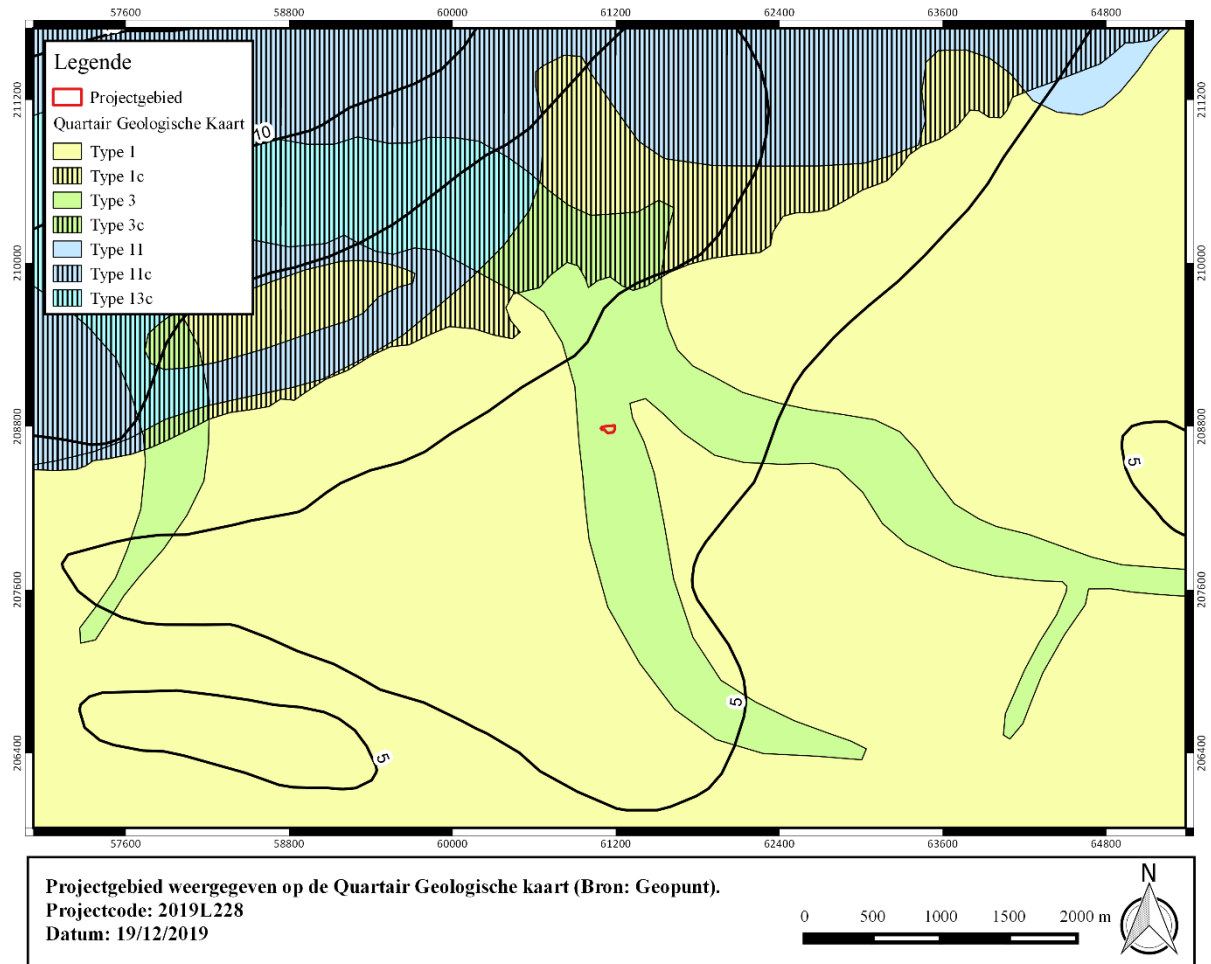
Het **Lid van Merelbeke** is een compacte fjnsiltige klei of kleiig fijn silt waarin een aantal zandlensen geïntercaleerd zijn.

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 3**. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

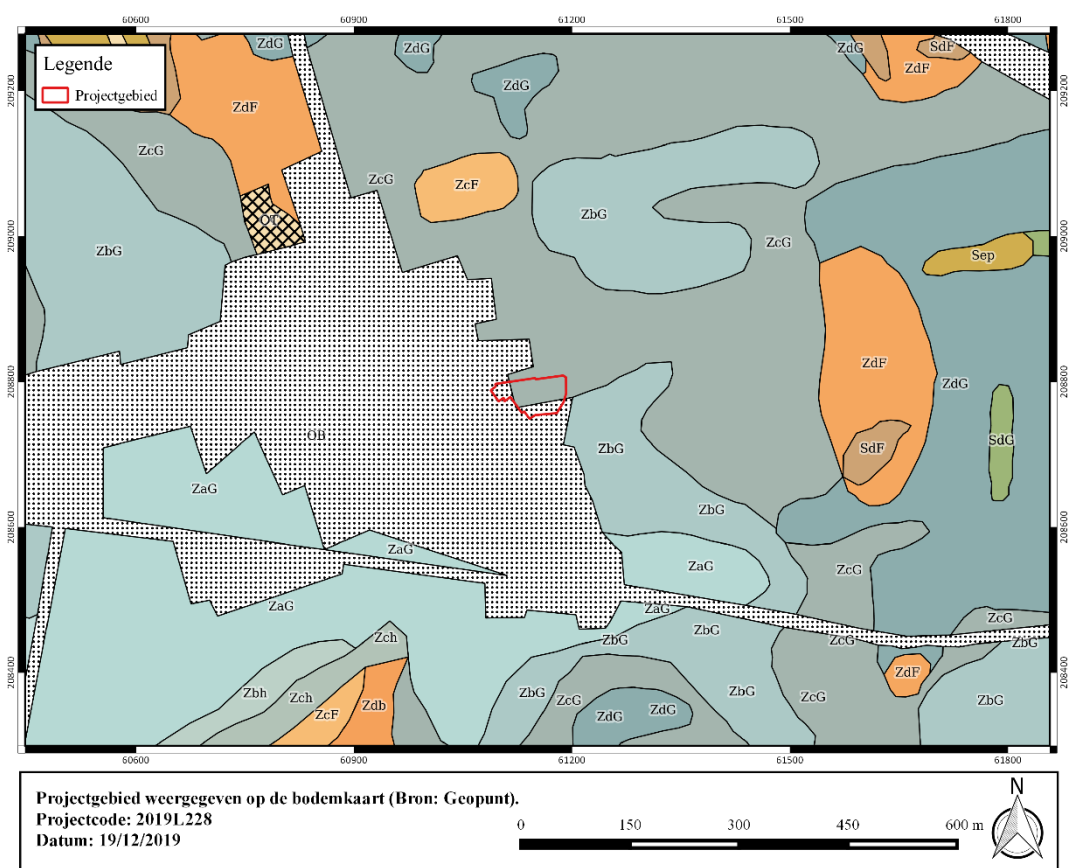

1.4.1.4 Bodenvormingsprocessen

Binnen de contouren van het plangebied kunnen twee bodemtypes geconstateerd worden.

Het bodemtype **ZcG** is een matig droge zandbodem. De bovengrond is donker bruingrijs, is goed humeus en 30-60 cm dik. De Podzol B is 20-30 cm dik en verbrokken in harde concretionen. De roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90 cm.

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

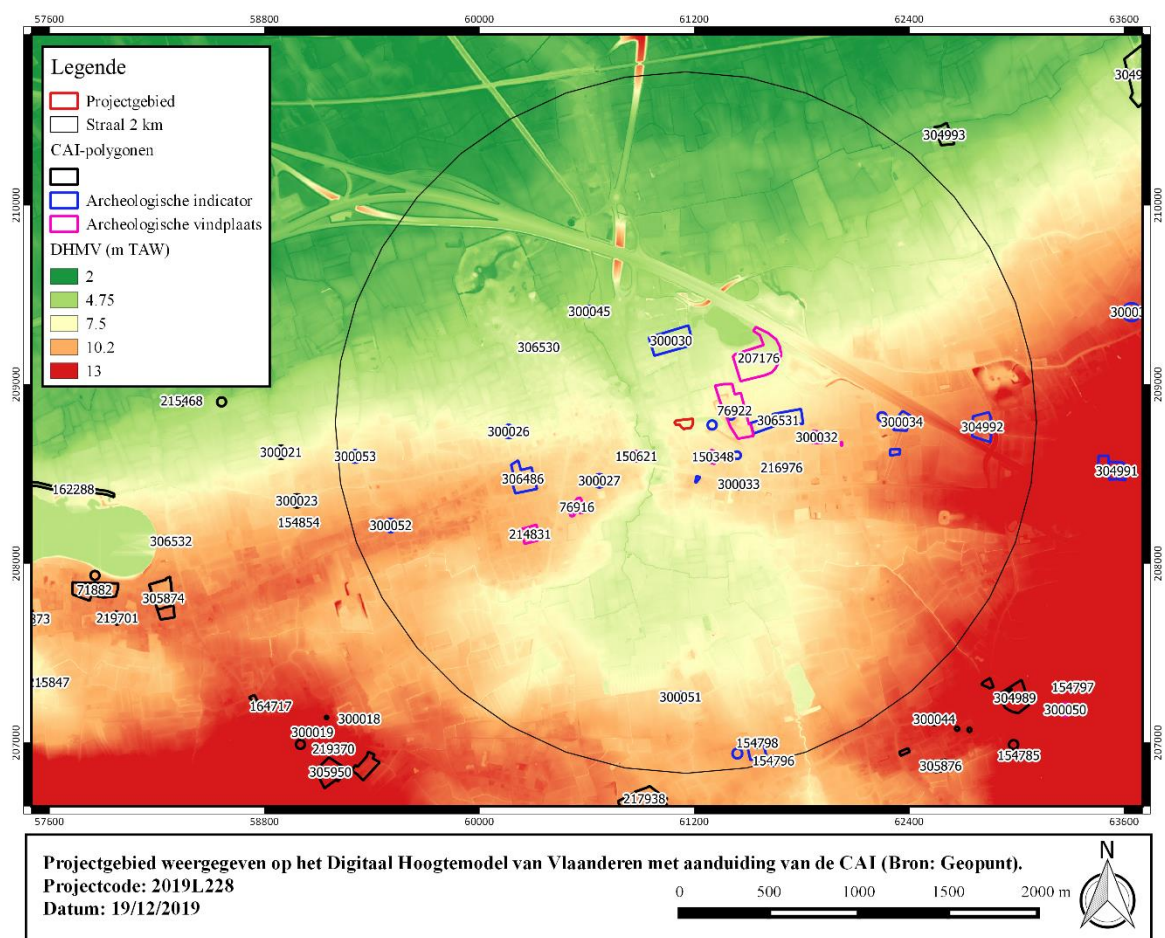
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Binnen de projectgrenzen zijn nog geen archeologisch waarden gekend. In de ruime en directe omgeving van het plangebied werden reeds enkele archeologische vaststellingen gedaan. Deze vindplaatsen, die voor een groot deel onderzocht zijn in het kader van werfcontroles, wijzen op een beduidende menselijke aanwezigheid in de metaaltijden, Romeinse periode en vroege middeleeuwen. In de directe omgeving werden onder andere bewoningssporen uit de ijzertijd en Romeinse tijd aangetroffen.

Een 700-tal meter ten oosten van het onderzoeksgebied werden bij een werfcontrole en verder terreinonderzoek materiaal uit de steentijden en Romeinse periode gerecupereerd. Ook werden er resten van een Romeins grafveld en nederzetting uit de Romeinse periode onderzocht (CAI 30032). Verder worden er op het kaartbeeld van de CAI meerdere laatmiddeleeuwse hoeves met walgracht aangeduid op basis van cartografische indicatoren. Ook zijn door middel van luchtfotografische prospectie meerdere cirkelvormige structuren in kaart gebracht die geïnterpreteerd worden als grafheuvels uit de bronstijd. Metaaldetecties in de ruime omgeving hebben dan weer enkele metaalvondsten uit de vroege middeleeuwen opgeleverd. Het mag duidelijk zijn dat de gekende waarden wijzen op een aanzienlijke trefkans inzake sporenarcheologie uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen. Uiteraard zijn sporen uit andere perioden niet uit te sluiten.

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI binnen een straal van 2 km van het projectgebied (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

76916	Mechanische prospectie (2008), Opgraving (2006); NK: 15 meter Midden-Romeinse tijd: nederzetting – gebouw plattegrond - 11 langwerpige kuilsporen, gemiddeld 1 m breed en 7-8 m lang. Tussen de kuilsporen onderling is telkens een sporenvrije zone van zo'n 1,5 m. Eén van de kuilsporen bevatte opvallend veel aardewerk (terra sigillata uit het Rijnland, dunwandige terra nigra uit Noord-Gallië en de Scheldevallei, gewoon gebruiksaardewerk, gedraaid aardewerk van Noord-Franse en reginoale makelij). De kuilen zijn waarschijnlijk te relateren aan ambachtelijke productie (onduidelijk welke activiteit). Deze kuilensporenreeks scheidt het grafveld van de nederzettingen- en greppelsporenzone – vierpalige spieker - Minstens 40 brandrestengraven, waarvan 17 zonder nis en 23 met nis. Op 2 plaatsen restanten van zgn. monumentale grafstructuren. Karolingische periode: grachtsporen Late middeleeuwen: kuilen – greppelsporen en karrensporen Bron: Hillewaert, B. & Van Besien, E. 2011: Jabbeke, Aatrijksesteenweg - Hoge Dijkenstraat, onuitgegeven rapport - Van Besien, E., 2006, Voorlopig opgravingsverslag. Jabbeke, Aatrijksesteenweg (Hoge Dijkenstraat) (Raakvlak dossier 06/182).
76922	Opgraving (2005), Mechanische prospectie (2005); NK: 15 meter Late ijzertijd: Concentratie van nederzettingssporen langs de weg van Oudenburg naar Aardenburg (zie rest interpretaties) – aardewerk – restanten van een tweetail kleine houten gebouwen – verscheidene spiekers – aantal grachten - Een aantal grachten, met schervenmateriaal, wellicht maakten ze deel uit van een percelering Onbepaald: verschillende bredere grachten die elkaar oversnijden. Bron: Van Besien, E., Voorlopig opgravingsverslag. Jabbeke, Kroondreef (Raakvlak dossier 05/36).
150348	Mechanische prospectie (2007); NK: 15 meter Romeinse tijd: Een spoor (gracht of kuil) dat enkele scherfjes handgemaakt Romeins aardewerk bevatte. Bron: s.n., 2007. Jabbeke, Kroondreef. Dossiernr 2007/140. Proefsleuvenonderzoek, onuitgegeven rapport.
150621	Mechanische prospectie (2009); NK: 15 meter Merovingische periode: aardewerk Karolingische periode: aardewerk

	Bron: Hillewaert B., Huyghe J., Van Besien E., 2010. Raakvlak Jaarverslag 2009, Brugge.
207176	Mechanische prospectie (2013); NK: 15 meter Midden-Romeinse tijd: enkele grachten en groot aantal paalkuilen. Romeinse munt en aardewerk plaatsen de site eind 2e- 3e eeuw. Nieuwe tijd: gracht Bron: Huyghe, J., Lambrecht G., Verwerft D. 2013: Resultaten archeologisch onderzoek aan het 'Klein Strand' te Jabbeke, Brugge.
214831	Mechanische prospectie (2015); NK: 15 meter Metaaltijden: mogelijke grafcirkel Volle middeleeuwen: groot aantal paalkuilen en greppels Bron: Lambrecht G., Roelens F., Huyghe J. 2016: Jabbeke, Koornblomme. Resultaten archeologische prospectie met ingreep in de bodem, Aardewerk rapport 2016/13, Brugge.
300032	Controle van werken (1997), Mechanische prospectie (2010), Opgraving (2010); NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal Romeinse tijd: Een boomkuil met in de vullingspakketten een tweetal scherven Romeins aardewerk – 17 brandrestengraven waarvan 4 bijgiften hadden – spiekers Midden-Romeinse tijd: Een vierkante houten waterput met een bekisting bestaande uit verticaal geplaatste planken aan de binnenzijde op hun plaats gehouden door dwarsbalken - de vulling werd intensief bemonsterd. Bron: www.archeonet.be "Raakvlak brengt Romeins verleden van Jabbeke verder in kaart"

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

304992	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
--------	---

Veldprospecties

300033	Veldprospectie (1994); NK: 150 meter Late ijzertijd: aardewerk
300051	Veldprospectie (1993); NK: 250 meter Steentijd: vuurstenen pijlpunt

Controle van werken

300026	Controle van werken (1996); NK: 150 meter Romeinse tijd: grachten en greppels - op één plaats werd een zwaar verstoorde laag aangesneden met heel wat Romeins schervenmateriaal. Vroege middeleeuwen: een aantal grachten leverden vroegmiddeleeuwse aardewerkfragmenten op. Bron: Hollevoet, Y. 2002, Waar Jabbeek en Zandstraat elkaar kruisen. Archeologische waarnemingen en vondsten in het Jabbeekse, in: Brugs Ommeland, 42/1, p. 32-54.
300027	Controle van werken (1992); NK: 250 meter Midden-Romeinse tijd: aardewerk Bron: Hollevoet, Y. 2002, Waar Jabbeek en Zandstraat elkaar kruisen. Archeologische waarnemingen en vondsten in het Jabbeekse, in: Brugs Ommeland, 42/1, p. 32-54.
300028	Controle van werken (1995); NK: 15 meter Vroege middeleeuwen: aardewerk Volle middeleeuwen: Enkele paalkuilen maar vooral grachten, waarvan slechts enkele konden worden onderzocht. Bron: Hollevoet, Y. 2002, Waar Jabbeek en Zandstraat elkaar kruisen. Archeologische waarnemingen en vondsten in het Jabbeekse, in: Brugs Ommeland, 42/1, p. 32-54.
300030	Controle van werken (2002); NK: 15 meter Vroege middeleeuwen: nederzetting Volle middeleeuwen: enkele paalkuilen maar vooral grachten, waarvan slechts enkele konden worden onderzocht.
300031	Controle van werken (1993); NK: 150 meter

	Romeinse tijd: schervenmateriaal Onbepaald: aardewerk
300034	Controle van werken (1995); NK: 15 meter Late ijzertijd: 2 grachten – vierpostenconfiguratie Midden-Romeinse tijd: tracé van een aarden weg met karrensporen - De nederzettingssporen bestaan uit een greppel, de aanzet van een poel en een aantal paalsporen die in verband zijn te brengen met een huisplattegrond. Talrijk vondstenmateriaal met overwegend fragmenten van gebruiks aardewerk. Bron: Cooremans, B.; De Clercq, W.; Deforce, K.; Hillewaert, B.; Hollevoet, Y.; Huyghe, J.; Thoen, H.; Van Besien, E.; Van Cauter, J.; Vandenbruaene, M. 2009, Vondsten uit vuur. Romeins grafveld met nederzettingssporen aan de Hoge Dijken in Jabbeke, Brugge, p. 15.
300042	Controle van werken (1992); NK: 15 meter Steentijd: silexafslagen Onbepaald: gracht
300045	Controle van werken (1993); NK: 250 meter Volle middeleeuwen: grachten
300052	Controle van werken (1994); NK: 250 m Romeinse tijd: opgevulde poel met weinig Romeins aardewerk. Bron: Hollevoet, Y 1994, Activiteitenverslag 2de semester 1994.
300053	Controle van werken (1994); NK: 250 m Romeinse tijd: enkele kuilen met in de vullingspakketten van één kuil een scherf gevernist aardewerk. Bron: Hollevoet, Y 1994, Activiteitenverslag 2de semester 1994.
306486	Controle van werken (1988); NK: 150 meter Romeinse tijd: waterput – gracht – enkele kuilen – aardewerk Bron: Hollevoet, Y. 1988, Jabbeke (W.-VI.): nederzettingssporen, in: Archeologie 1988/1, p. 28.
306530	Controle van werken; NK: 150 meter Late middeleeuwen: weg

306531	Controle van werken (1988, 1992, 1994); NK: 15 meter Vroeg-Romeinse tijd: grachtensysteem (een aantal haaks op elkaar gerichte ondiepe grachtjes) met in de vulling schervenmateriaal, wellicht van in de vroeg-Romeinse periode Midden-Romeinse tijd: 10-tal crematiegraven Volle middeleeuwen: spieker - kuilen, grachten en paalgaten waarvan sommige mogelijk in verband te brengen zijn met een spieker - uitsluitend fragmenten van gewoon grijs gebruiks aardewerk. Bron: Hollevoet, Y 1994, Activiteitenverslag 2de semester 1994
--------	--

Metaaldetectie

216976	Metaaldetectie; NK: 15 meter Karolingische periode: Eenvoudige Karolingische gelijkarmige fibula
216977	Metaaldetectie; NK: 15 meter Karolingische periode: eenvoudige Karolingische gelijkarmige fibula
216986	Metaaldetectie; NK: 15 meter Karolingische periode: schijffibula
216987	Metaaldetectie; NK: 15 meter Volle middeleeuwen: stijgbeugelriembeslag

Luchtfotografie

154783	Indicator luchtfotografie; NK: 150 meter Bronstijd: grafheuvel
154798	Indicator luchtfotografie; NK: 150 meter Bronstijd: grafheuvel

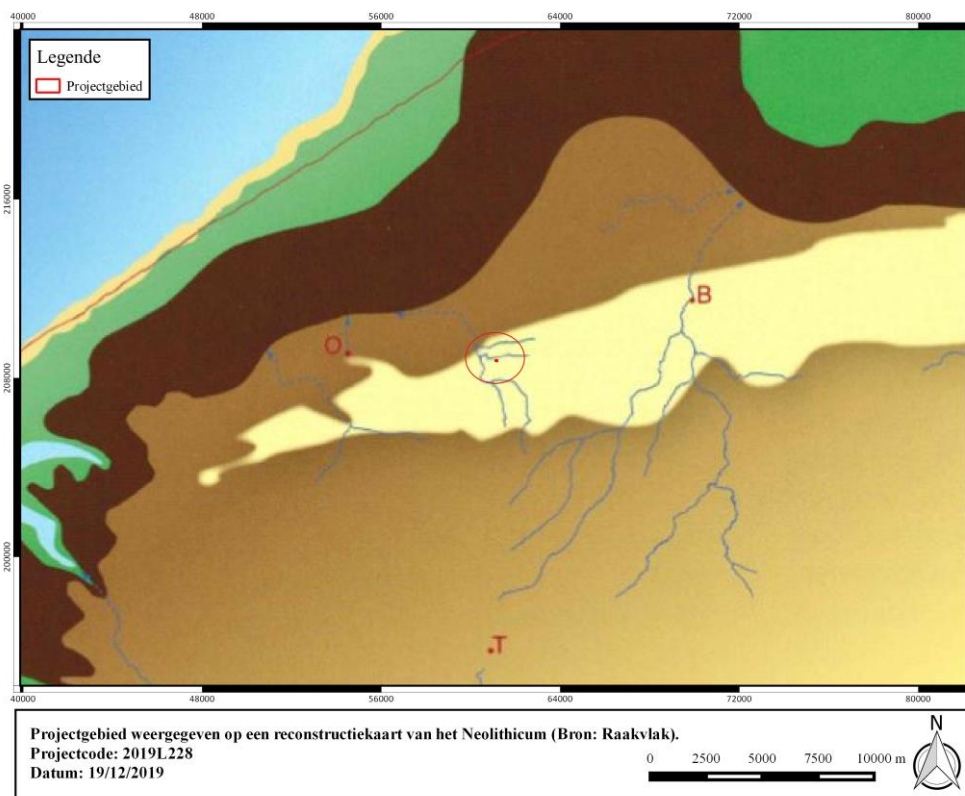
1.4.2.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

Het gebied rondom Brugge valt uiteen in de kustvlakte en de zandstreek die elk hun eigen ontstaansgeschiedenis hebben. Terwijl voor de zandstreek vooral enkele grote geologische processen tot ca. 12.000 v. Chr. bepalend zijn geweest kwam de kustvlakte in recentere tijden, vooral door mariene invloeden, tot stand.

De oudste sporen van menselijke aanwezigheid in de omgeving van Brugge dateren uit het midden van het paleolithicum. Rondom Brugge situeerde zich een open, boomloos landschap met beperkte vegetatie.

Tussen ca. 35.000 en 14.000 v. Chr. neemt de koude toe en is er geen sprake meer van bewoning in de regio rond Brugge. Het gebied wordt opnieuw aantrekkelijk vanaf het laatglaciaal. Het klimaat is echter nog niet standvastig en tijdens koudere periodes wordt een typisch duinenlandschap gevormd. Onder invloed van aanhoudende noordwestenwinden waaien dekzandruggen op, zoals de rug van Meetkerke over Koolkerke en Aardenburg, en de omvangrijke rug van Gistel, over Brugge, naar Maldegem. Op het einde van de oude steentijd treft men in de regio meer aanwijzingen voor menselijke aanwezigheid aan.

Vanaf 10.000 v. Chr. vindt er een algemene en definitieve opwarming plaats. Gedurende het mesolithicum (10.000 – 5.000 v. Chr.) trekken jager-verzamelaars door het landschap en vestigen zij zich op de hogere dekzandruggen. Vanaf het neolithicum is er een geleidelijke overgang naar een sedentair bestaan. Als locatie kiest de mens logischerwijs voor de drogere gronden. De locatie van het plangebied op de overgang van de dekzandrug en de kustvlakte, nabij de smalle beekvallei van de Jabbeekse beek, moet een zekere aantrekkingskracht gehad hebben op jager-verzamelaars.

Figuur 17: Reconstructie van het landschap tijdens het Neolithicum. Lichtbruin: dekzand ; geel: dekzandrug ; blauw: zee ; lichtblauw: getijdengeulen ; beige: strandwallen en duinen ; groen: schorre ; bruin: veenmoeras. (Bron: Hillewaert B; e.a. 2011, p. 26).

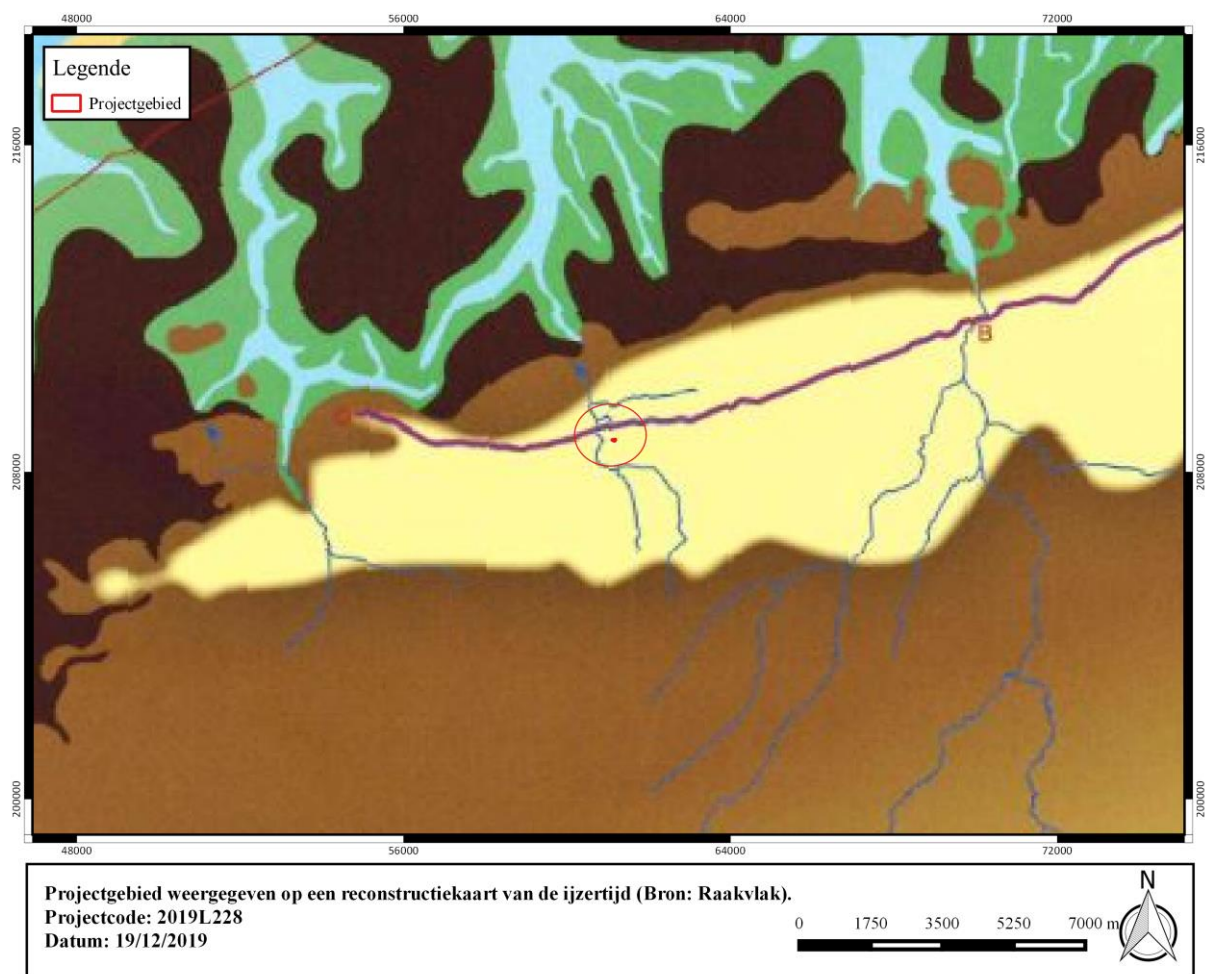

Omstreeks 3500 v. Chr. vertraagt de zeespiegelrijzing en geraken delen van het wad dermate opgeslibd dat ze niet meer zo geregeld overspoeld worden door het getij. Met uitzondering van de openingen ter hoogte van het latere Zwingebied en de vallei van de IJzer wordt de kustvlakte afgesloten van de zee. Tegen 1000 v. Chr. is de hele kustvlakte een veenlandschap geworden. De hoogste delen van de beboste dekzandruggen en landduinen steken nog boven het veenpakket uit. De archeologische informatie over de bronstijd vertaalt zich vooral in de aanwezigheid van circulaire structuren. Ca. 2 km ten zuiden van het plangebied wijzen luchtfotografische indicatoren op de mogelijk aanwezigheid van bronstijdgrafcirkels.

Nog voor het begin van de jaartelling begint een periode van kusterosie. Aanvankelijk wordt het veen overstroomd in de directe nabijheid van de getijdengeulen waardoor het netwerk van de getijdengeulen sterk uitbreidt. Ca. 200 meter ten oosten van het plangebied zijn nederzettingssporen vastgesteld uit de late ijzertijd, langs de weg van Oudenburg naar Aardenburg. Naast een aantal grachten kwamen restanten van een tweetal kleine houten gebouwen aan het licht. Ook tal van ander archeologisch onderzoek wijst op menselijke aanwezigheid in de regio van het plangebied gedurende de (late) ijzertijd.

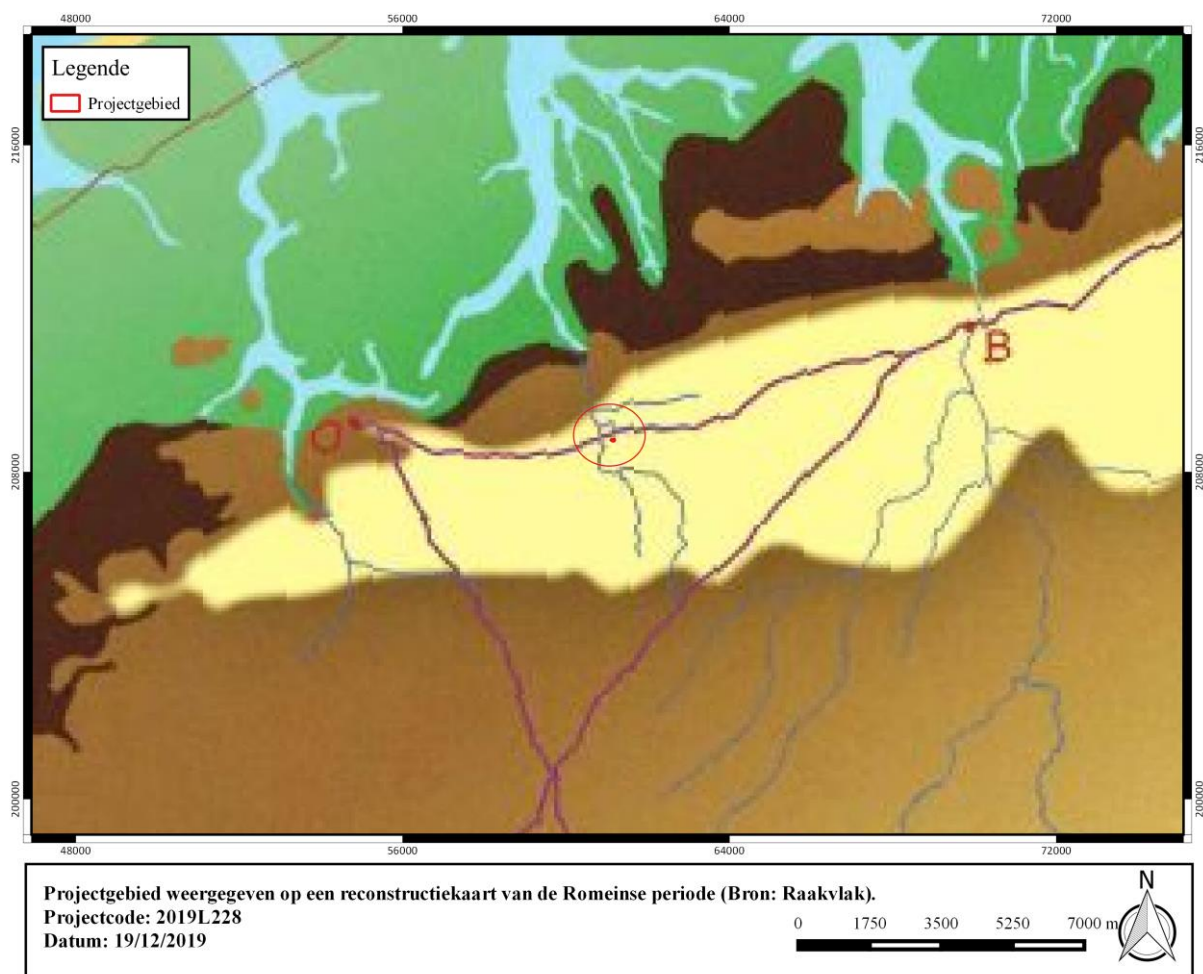
In de Romeinse periode is de plaats waar het latere Jabbeke zal groeien gelegen in de noordelijke periferie van de civitas Menapiorum. Deze civitas heeft Cassel als hoofdplaats. Het tracé over Cassel-Velzeke-Tienen-Tongeren is de belangrijkste verbinding gedurende het Hoge Keizerrijk. Vanuit de hoofdplaats van de civitas Menapiorum vertrekken een aantal wegen die het gebied ontsluiten. Een diverticulum van de baan Cassel-Doornik vertrekt van het gehucht Steenvoorde en loopt over Poperinge tot Brugge waar ze aansluit bij de Zandstraat. Deze weg verbindt de twee centra waaruit later Oudenburg en Aardenburg zullen ontstaan. Het plangebied situeert zich precies ten zuiden van deze weg.

De hoger gelegen zone op de noordelijke helling van de dekzandrug op de rand van de kustvlakte, moet een zeer strategische plaats geweest zijn voor vroege landbouwers of als een uitvalsbasis voor zoutwinning- of ontginningsactiviteiten in de kustvlakte. De ligging nabij de weg tussen Oudenburg en Aardenburg indiceert een nog hogere verwachting naar bewoningssporen uit de IJzertijd en de Romeinse periode. De menselijke aanwezigheid in deze periodes wordt bevestigd door tal van archeologisch onderzoek in de directe omgeving van het plangebied.

Figuur 18: Reconstructie van het landschap tijdens de ijzertijd. Lichtbruin: dekzand ; geel: dekzandrug ; blauw: zee ; lichtblauw: getijdengeulen ; beige: strandwallen en duinen ; groen: schorre ; bruin: veenmoeras. (Bron: Hillewaert B; e.a. 2011, p. 40).

Figuur 19: Reconstructie van het landschap tijdens de ijzertijd. Lichtbruin: dekzand ; geel: dekzandrug ; blauw: zee ; lichtblauw: getijdengeulen ; beige: strandwallen en duinen ; groen: schorre ; bruin: veenmoeras. (Bron: Hillewaert B; e.a. 2011, p. 40).

Omstreeks de periode 550-750 na Chr. geraakten de geulen opgevuld en kwamen ze bij eb droog te liggen. Omdat de zeespiegelstijging zwak was kon het grootste deel van de kustvlakte evolueren naar een landschap van slikken en schorren. De schorren werden slechts sporadisch door zout water overspoeld. De zilte gronden leenden zich uitstekend tot het hoeden van schapen. Permanente bewoning was enkel mogelijk op de hogere gronden (terpen, oude donken, hoog opgeslibde oeverwallen). De eerste nederzettingen in het kustgebied komen vermoedelijk voor vanaf de 7^e eeuw. De mariene invloed reikte niet verder dan de grote zandrug van Gistel-Maldegem-Stekene, dus de bewoning gedurende de vroege middeleeuwen is vooral op deze zandrug – op het raakvlak tussen twee landschappen – terug te vinden. Het plangebied zelf situeert zich binnen de pagus Flandrensis. In de omgeving van het plangebied wijzen een ruim aantal vroegmiddeleeuwse vondsten op menselijke aanwezigheid in de vroege middeleeuwen.³

De Kerk van Jabbeke werd gesticht op de kruising van de Jabbeek en de Zandstraat, op nattere gronden die in de vroege middeleeuwen door de bevolking in cultuur werden gebracht. Allicht ontstond de parochie in de 9^e eeuw, de oudste documenten waarin de naam Jabbeke voorkomt, dateren uit de 10^e eeuw. De parochie vormde samen met Stalhille een ambacht in het Brugse Vrije. In de loop van de 16^e eeuw werd dit ambacht met dat van Snellegem en Zerkegem

³ Hillewaert, B. Hollevoet, Y. & Ryckaert, M. 2011. Op het Raakvlak van twee landschappen: de vroegste geschiedenis van Brugge, 175 p.

verenigd. De ligging van het plangebied in de directe omgeving van het plangebied indiceert een hoge verwachting naar sporen van bewoning in de middeleeuwen.

1.4.2.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

Ter bestudering van het projectgebied worden hieronder een aantal historische kaarten in beschouwing genomen. Deze kaarten zijn momentopnamen doorheen de geschiedenis en verschaffen ons inzicht in de bebouwingshistoriek van het desbetreffende projectgebied.

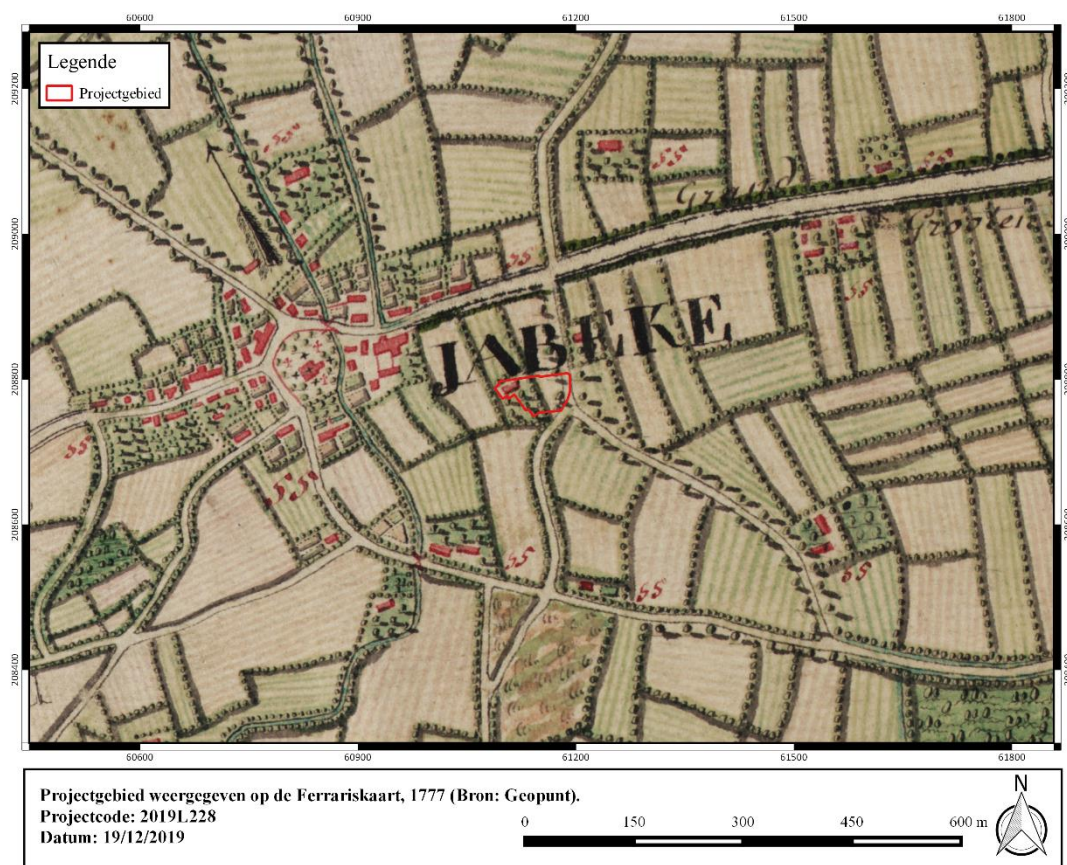
Op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije (1597), opgetekend Pieter Claeissens is het verloop van de huidige Varsenareweg, Dwarsstraat en Kroondreef reeds duidelijk waar te nemen. De kaart geeft reeds bebouwing weer binnen de projectgrenzen. De historisch kritiek gebiedt ons de nodige foutenmarge in acht te nemen bij de lokalisering van de bebouwing maar de ligging langsheen een wege in de direct omgeving van de dorpskerk indiceert een hoge verwachting naar middeleeuwse bebouwing binnen de projectgrenzen. Ten westen van het plangebied is duidelijk het noord-zuid georiënteerd verloop van de Jabbeekse Beek waar te nemen.

Ook op de Ferrariskaart is het verloop van de huidige Varsenareweg, Dwarsstraat en Kroondreef reeds duidelijk waar te nemen. In het westelijk deel van het plangebied is een rechthoekig gebouw weergegeven dat door een boomgaard/beboste zone is omgeven. Het oostelijk terreindeel staat gekarteerd als akker. Op de 19e-eeuwse kaarten is deze bebouwing niet langer weergegeven. De huidige Dwarsstraat staat op deze kaart aangeduid als *Chemin n° 6*, de Constant Permekelaan als *Route d'Ostende à Bruges*. Het plangebied omvat drie percelen. Op de topografische kaart van 1911 is tevens geen bebouwing waar te nemen. Ook de Hugo Verrieststraat is nog niet op de kaart weergegeven.

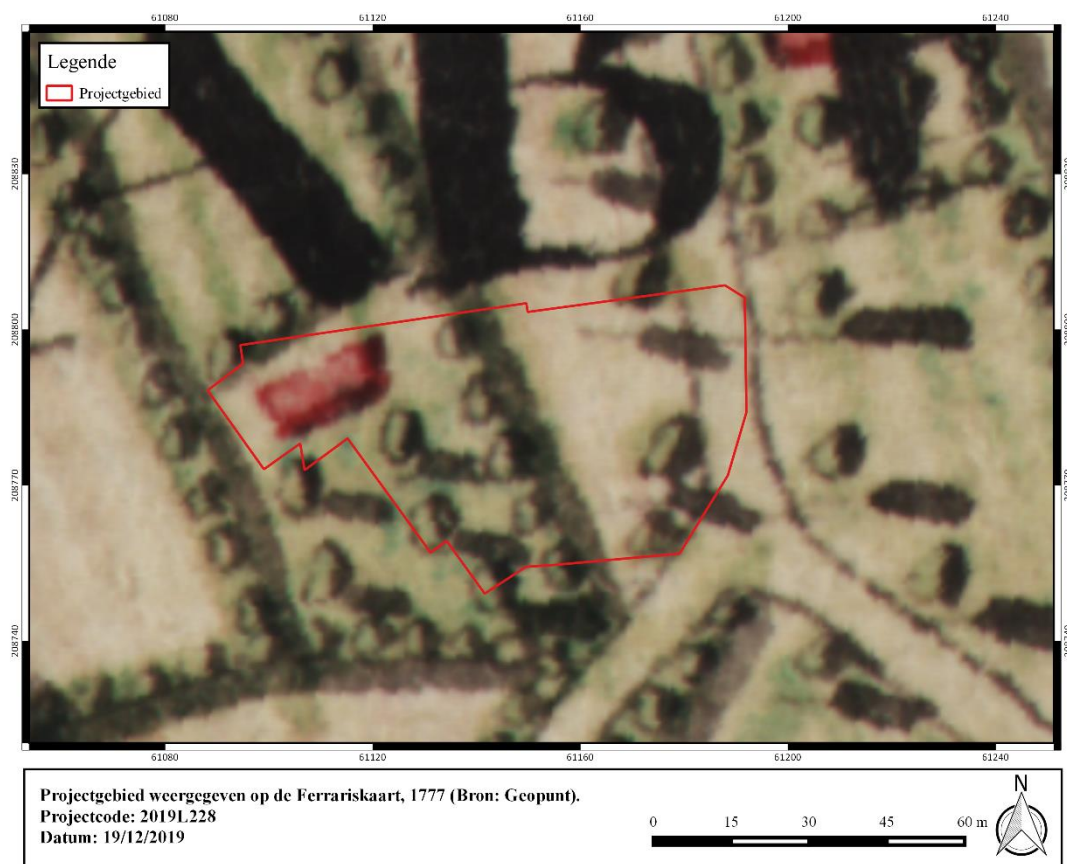

Figuur 20: Projectgebied bij benadering weergegeven op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597 (Bron: Kaartenhuis Brugge).

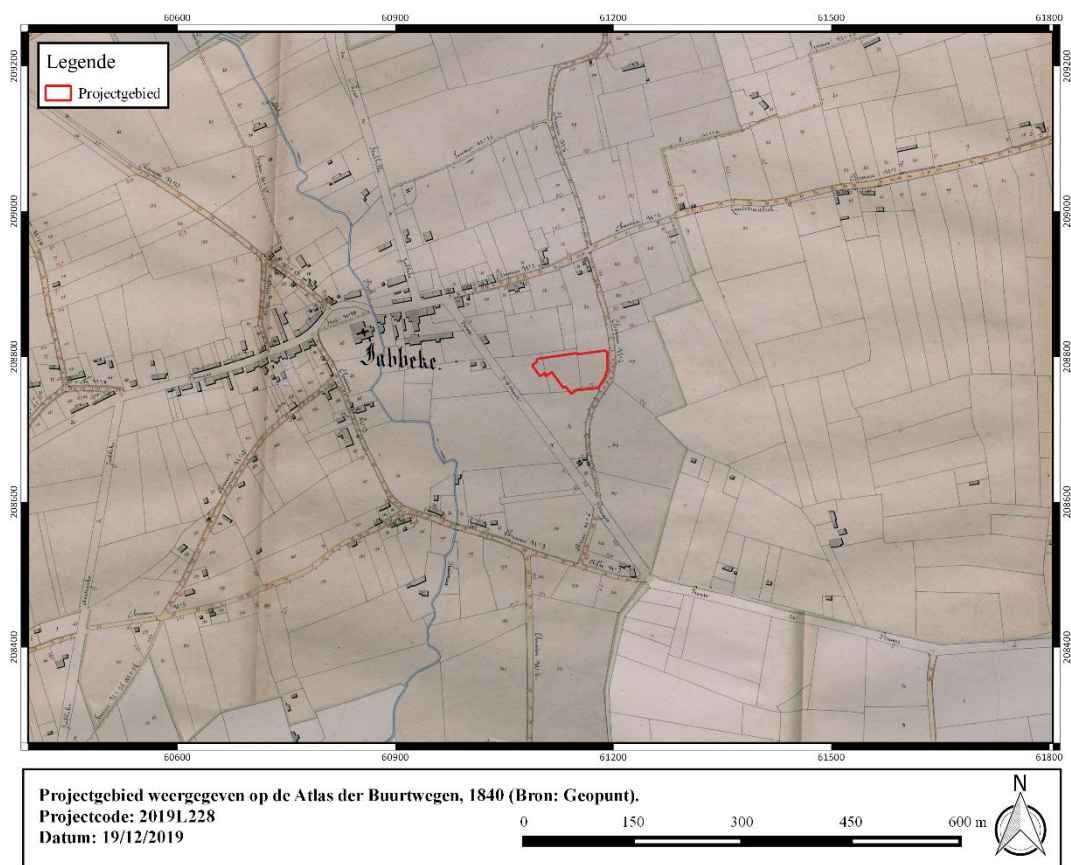

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

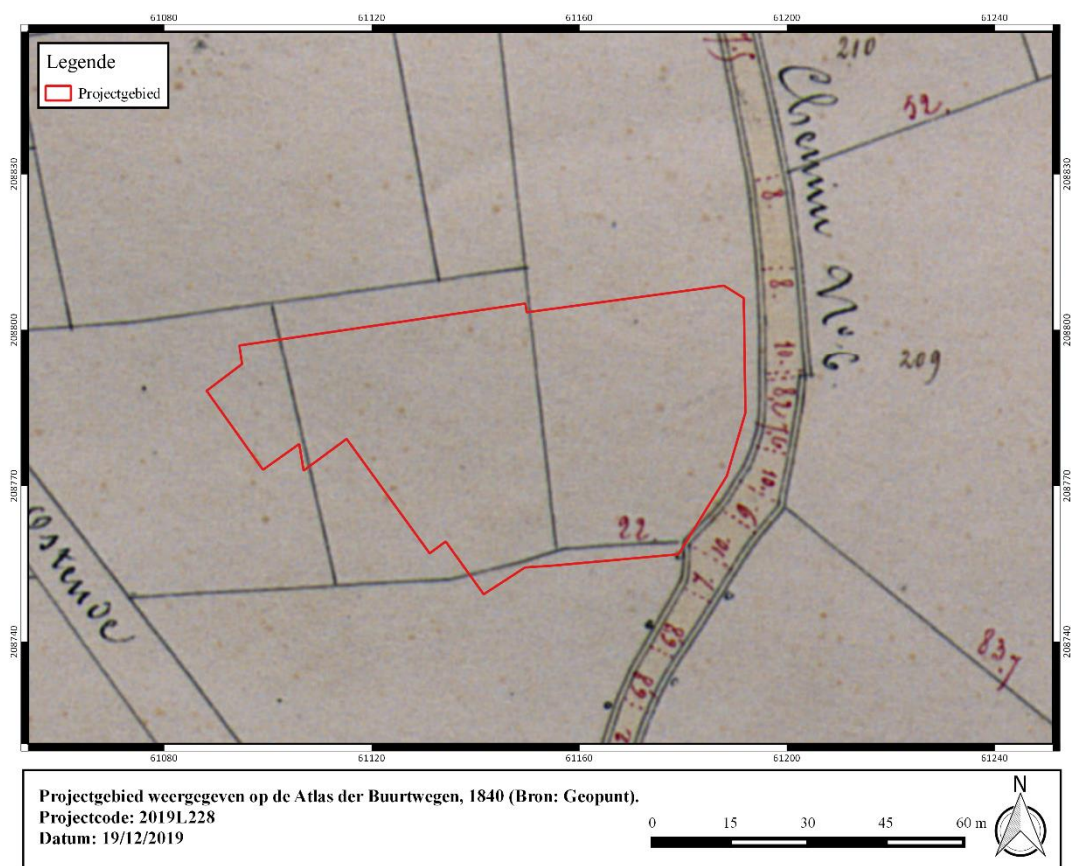

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

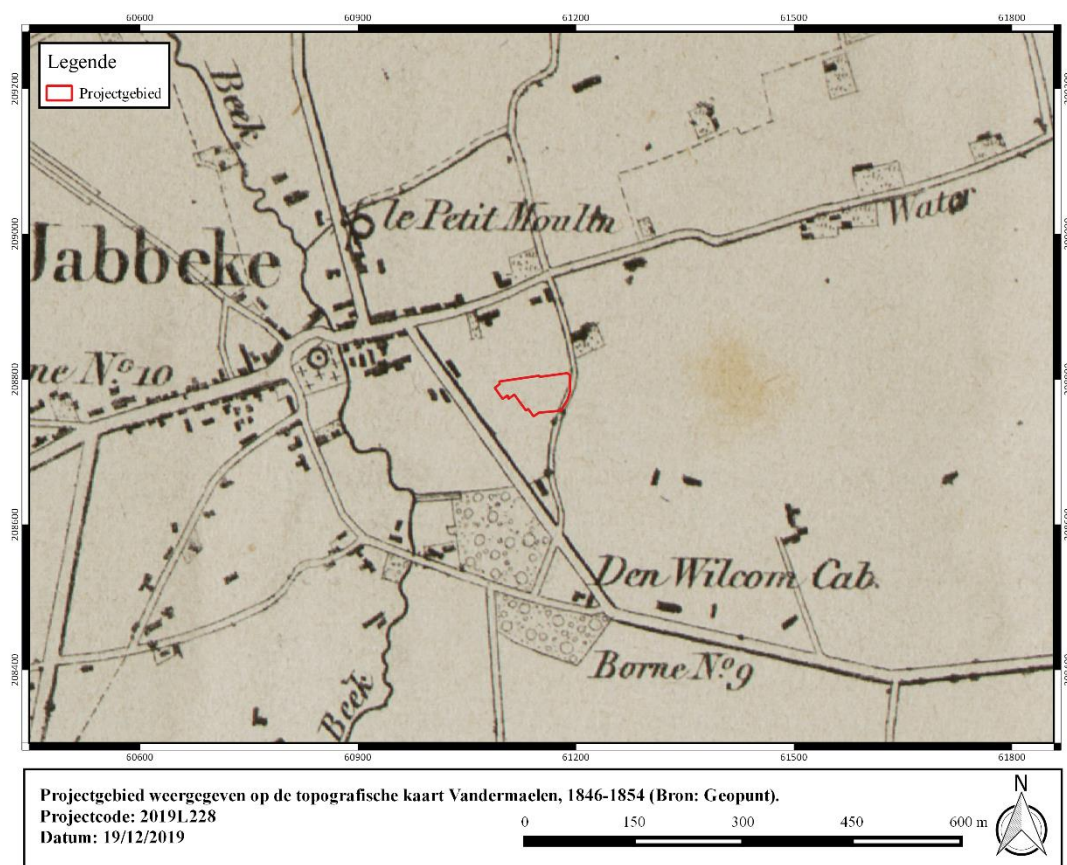

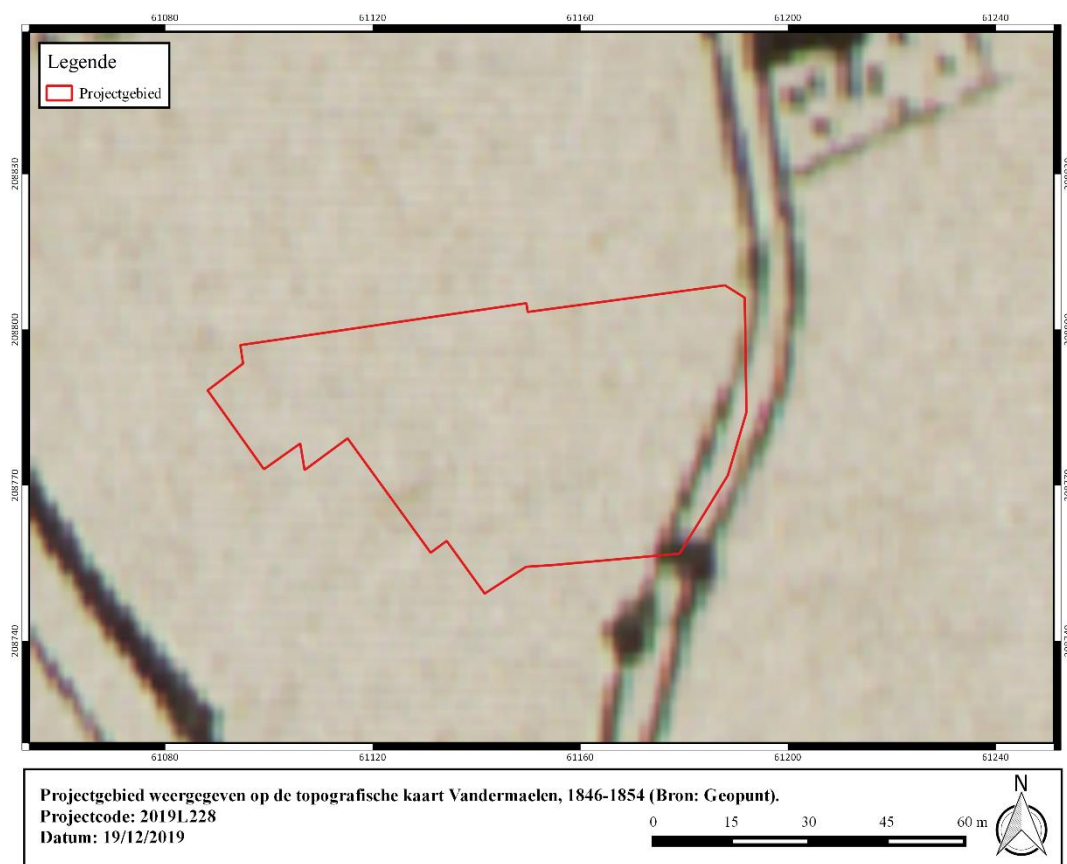
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

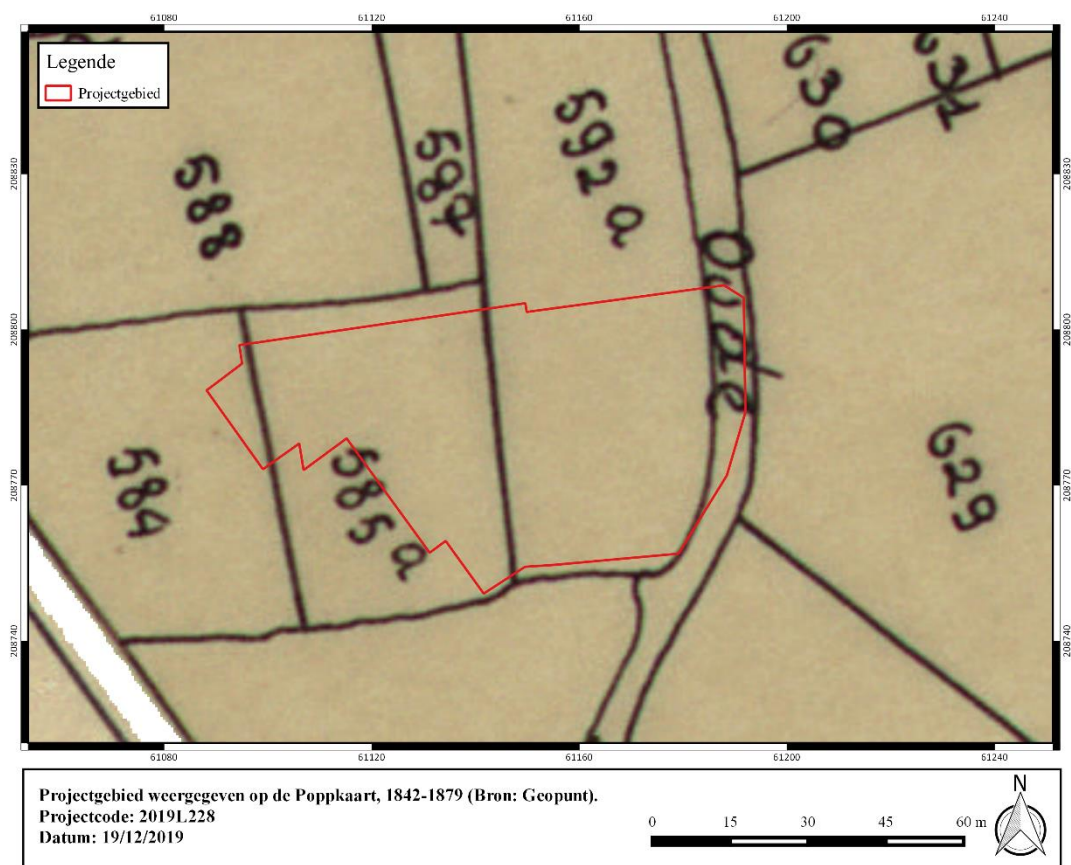

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart Vandermaelen, 1846-1854 (Bron: Geopunt).

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart Vandermaelen, 1846-1854 (Bron: Geopunt).

Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van 1911 (Bron: Geopunt).

1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie geeft een beperkte evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied gedurende de laatste decennia. De huidige bebouwing binnen de projectgrenzen dateert aldus uit de periode 1911 – 1971.

Op heden is ca. 1370 m² bebouwd en ongeveer 165 m² verhard. Het overige gedeelte is ingenomen als groenzone. De aanwezige bebouwing betreft bedrijfsloodsen die op heden niet onderkelderd zijn.

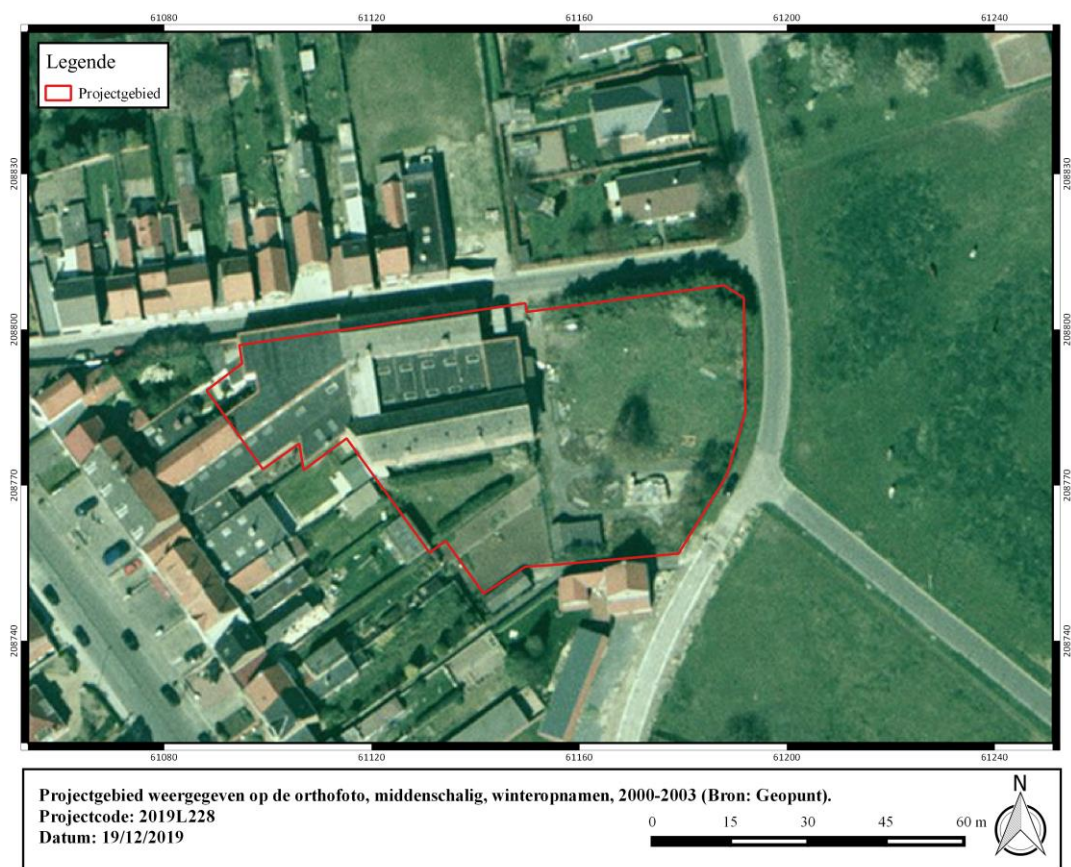

Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

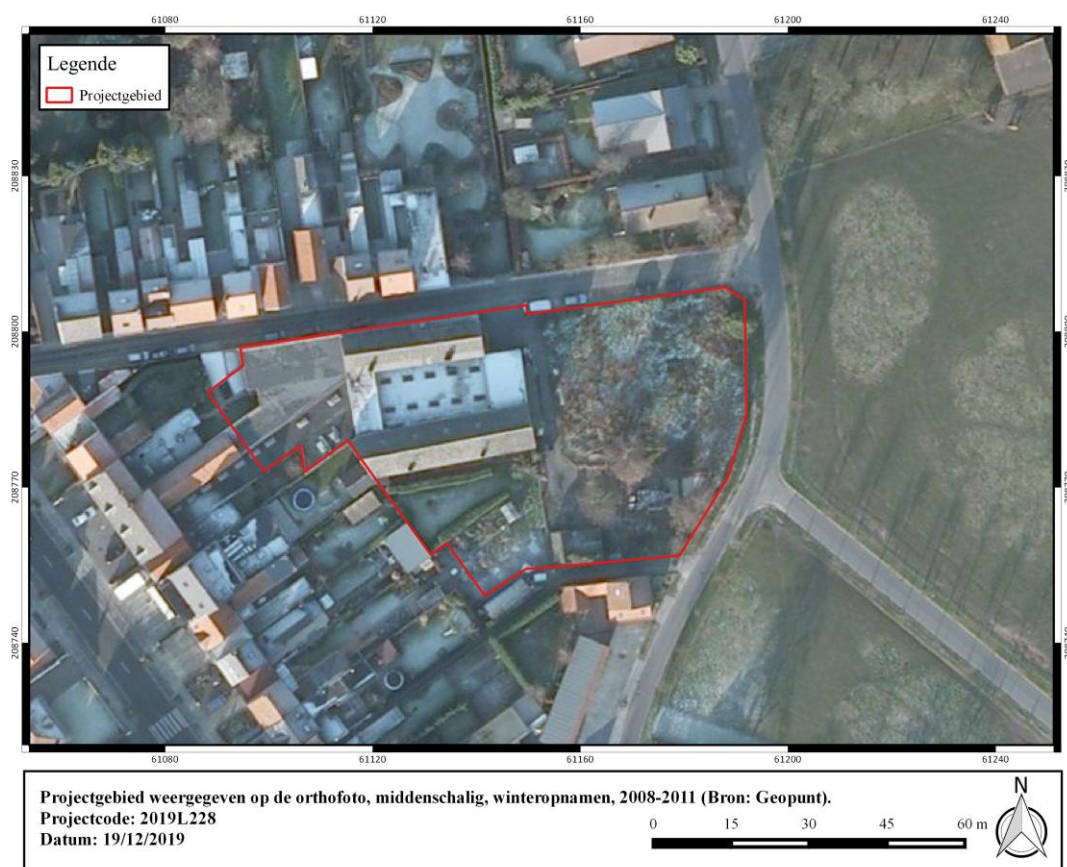

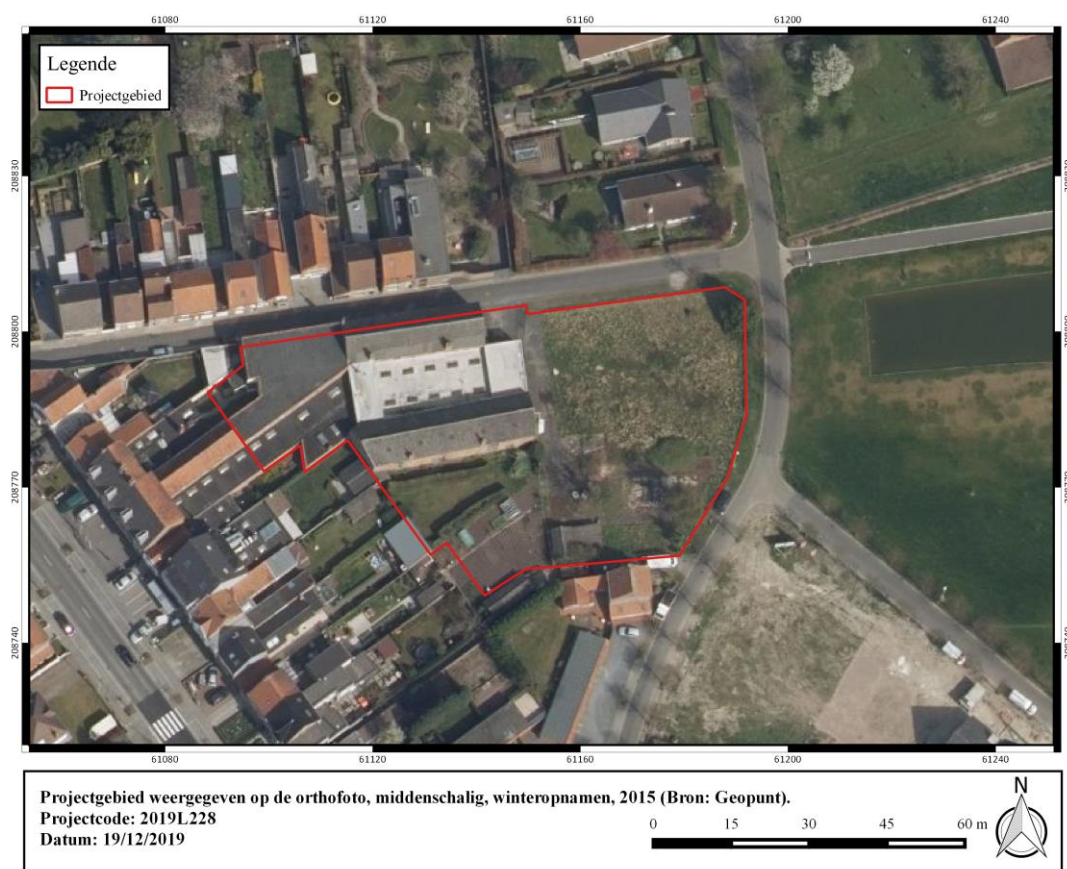
Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 31: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

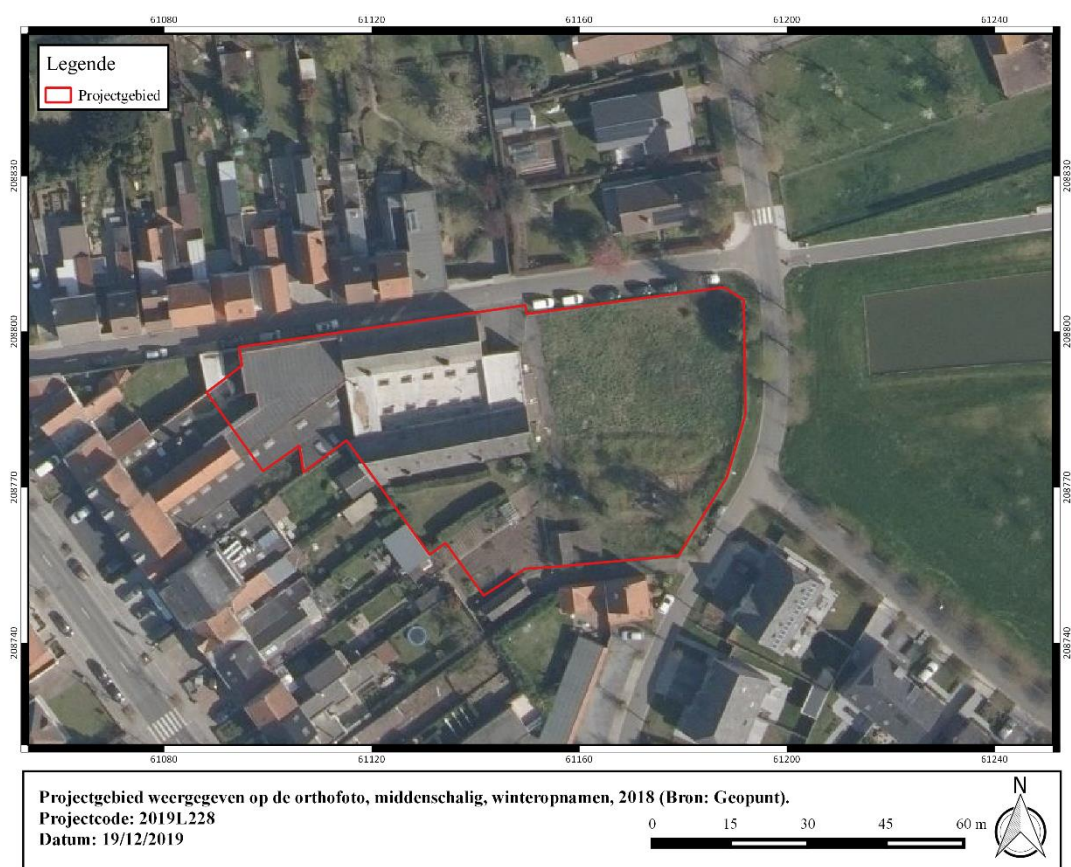

Figuur 32: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 33: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt).

Figuur 34: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een verkaveling op de hoek van de Dwarsstraat, Hugo Verriesstraat en de Constant Permekelaan. Binnen elk lot is er een zone voor hoofdgebouwen en een zone voor koeren en hovingen voorzien. Het lijkt geen twijfel dat alle geplande werken binnen het kader van deze ontwikkeling, het met de bouwwerken gepaard gaande werfverkeer en de eventueel toekomstige ingrepen in de individuele kavels het potentieel aanwezig bodemarchief over het volledige terrein bedreigen. Er wordt uitgegaan van een integrale verstoring van het terrein.

Landschappelijk is het plangebied gelegen in de zandleem- en leemstreek. Het plangebied is gelegen op de noordelijke helling van de dekzandrug Gistel-Maldegem-Stekene, op een hoogte die schommelt tussen de 7.0 - 7.7 m TAW. Het terrein helt af in oostelijke richting. Ten noorden van het plangebied loopt de dekzandrug uit in de kustpolders die gelegen zijn op een hoogte van ca. 3 – 4 m TAW. De afwatering rondom het plangebied gebeurt in essentie vanaf de dekzandrug richting de kustpolders. Ca. 200 meter ten westen situeert zich het noord-zuid georiënteerd verloop van de Jabbeekse Beek met haar beekvallei. Het is aan de rand van deze beek dat de huidige dorpskern tot ontwikkeling kwam. Op basis van het landschappelijk kader kan uitgegaan worden van een trefkans inzake artefactensites. Echter dient rekening gehouden te worden met de huidige toestand van het terrein met de aanwezige bebouwing en verharding. In eerste instantie zal een landschappelijk bodemonderzoek na de sloop de bodemopbouw en bewaringscondities van het terrein moeten evalueren.

Reeds in de steentijd moet de hoger gelegen zone, in de directe omgeving van de beekvallei van de Jabbeekse beek een aanzienlijke aantrekkingskracht gehad hebben op jager-verzamelaars. Tegen 1000 v. Chr. is de hele kustvlakte een veenlandschap geworden. De hoogste delen van de beboste dekzandruggen en landduinen steken nog boven het veenpakket uit. De archeologische informatie over de bronstijd vertaalt zich vooral in de aanwezigheid van circulaire structuren. Ca. 2 km ten zuiden van het plangebied wijzen luchtfotografische indicatoren op de mogelijk aanwezigheid van bronstijdgrafcirkels. Gedurende de ijzertijd en de Romeinse periode was er een verhoogde mariene invloed in de kustvlakte waardoor een netwerk van getijdengeulen tot ontwikkeling kwam. In de Romeinse periode (vermoedelijk reeds in de ijzertijd) kwam tevens een wegtracé tussen Oudenburg en Aardenburg tot ontwikkeling. De hoger gelegen zone op de noordelijke helling van de dekzandrug op de rand van de kustvlakte, moet een zeer strategische plaats geweest zijn voor vroege landbouwers of als een uitvalsbasis voor zoutwinning- of ontginningsactiviteiten in de kustvlakte. De ligging nabij de weg tussen Oudenburg en Aardenburg indiceert een nog hogere verwachting naar bewoningssporen uit de IJzertijd en de Romeinse periode. De menselijke aanwezigheid in zowel de steentijd, metaaltijden, ijzertijd en Romeinse periode wordt bevestigd door tal van archeologisch onderzoek in de directe omgeving van het plangebied.

De dorpskern van Jabbeke kwam vermoedelijk reeds in de vroege middeleeuwen tot ontwikkeling. De Kerk van Jabbeke werd gesticht op de kruising van de Jabbeek en de Zandstraat op nattere gronden die in de vroege middeleeuwen door de bevolking in cultuur werden gebracht. Allicht ontstond de parochie in de 9^e eeuw, de oudste documenten waarin de naam Jabbeke voorkomt, dateren uit de 10^e eeuw. Reeds op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije is het verloop van de huidige Varsenareweg, Dwarsstraat en Kroondreef waar te nemen. De ligging van het plangebied langsheen een weg, nabij de dorpskern van Jabbeke wijst op een verhoogde verwachting naar middeleeuwse bewoningssporen. Op de Ferrariskaart is in het westelijk deel van het plangebied een rechthoekig gebouw waar te nemen dat door een boomgaard/boszone is omgeven. Het oostelijk deel van het terrein is gekarteerd als akker. Op

de 19^e-eeuwse cartografische bronnen is deze bebouwing verdwenen. Ook op de topografische kaart van 1911 is binnen de projectgrenzen nog geen bebouwing waar te nemen. Op de luchtopname van 1971 is duidelijk bebouwing en verharding zichtbaar in het westelijk deel van het plangebied. De impact van de aanwezige bebouwing en verharding op het potentieel aanwezig bodemarchief is ongekend.

Binnen de projectgrenzen werd in het verleden nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. In de ruime en directe omgeving van het plangebied werden reeds enkele archeologische vaststellingen gedaan. Deze vindplaatsen, die voor een groot deel onderzocht zijn in het kader van werfcontroles, wijzen op een beduidende menselijke aanwezigheid in de metaaltijden, Romeinse periode en vroege middeleeuwen. In de directe omgeving werden onder andere bewoningssporen uit de ijzertijd en Romeinse tijd aangetroffen. Een 700-tal meter ten oosten van het onderzoeksgebied werden bij een werfcontrole en verder terreinonderzoek materiaal uit de steentijden en Romeinse periode gerecupereerd. Ook werden er resten van een Romeins grafveld en nederzetting uit de Romeinse periode onderzocht (CAI 30032). Verder worden er op het kaartbeeld van de CAI meerdere laatmiddeleeuwse hoeves met walgracht aangeduid op basis van cartografische indicatoren. Ook zijn door middel van luchtfotografische prospectie meerdere cirkelvormige structuren in kaart gebracht die geïnterpreteerd worden als grafheuvels uit de bronstijd. Metaaldetecties in de ruime omgeving hebben dan weer enkele metaalvondsten uit de vroege middeleeuwen opgeleverd. Het mag duidelijk zijn dat de gekende waarden wijzen op een aanzienlijke trefkans inzake sporenarcheologie uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen. Uiteraard zijn sporen uit andere perioden niet uit te sluiten.

Concreet kan er op basis van de beschikbare gegevens een hoge trefkans inzake archeologisch erfgoed afgeleid worden. Het bureauonderzoek heeft vooralsnog geen argumenten aan het licht gebracht waardoor aangenomen kan worden dat het terrein vrij is van ondergronds erfgoed. De verwachting bestaat uit zowel vondsten- als sporenarcheologie.

In eerste instantie zal een landschappelijk bodemonderzoek de bodemopbouw, bewaringscondities en verstoringsgraad moeten evalueren. Blijken relevante bodemhorizonten, indicatief voor een betere bewaring van artefactensites, aanwezig dan is een archeologische boorcampagne, eventueel aangevuld met proefputten, noodzakelijk. In het kader van sporenarcheologie is een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte onderzoeksmethode.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019

AGIV

Cartesius

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Kaartenhuis Brugge

HILLEWAERT, B. HOLLEVOET, Y. & RYCKAERT, M. 2011. Op het Raakvlak van twee landschappen: de vroegste geschiedenis van Brugge, Brugge, 175 p.

VAN RANST, E. & SYS, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

